

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

حلالہ مبارک

رمز سعادت و تہنیت

آیت اللہ العظمیٰ سید محمد حسین شہرازی مدظلہ العالی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام حسين عليه السلام رمز سعادت بشریت

نویسنده:

آیت الله العظمی سید محمد حسینی شیرازی

ناشر چاپی:

الشجرة الطيبة

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	امام حسین علیه السلام رمز سعادت بشریت
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۲	فهرست مطالب
۱۴	مقدمه
۱۶	بخش اول : پرتوی از مکتب امام حسین (علیه السلام)
۱۶	اشاره
۱۸	امام حسین (علیه السلام) کیست؟
۱۸	شهادت امام حسین (علیه السلام)
۲۱	مبارزات امام حسین (علیه السلام)
۲۳	شعائر و عزاداری ها
۲۴	ارتباط منبر و امام حسین (علیه السلام)
۲۶	پیشرفت وسایل تبلیغی
۲۷	سوگواری های امام حسین (علیه السلام)
۲۸	خدمت امام حسین (علیه السلام) به اسلام
۲۹	آثار مجالس عزاداری
۳۱	پرچم امام حسین (علیه السلام)
۳۱	تعطیلی دههٔ محرم
۳۴	بخش دوم : اسراری از نهضت امام حسین (علیه السلام)
۳۴	اشاره
۳۶	هدف امام حسین (علیه السلام)
۳۸	شهادت آگاهانه
۴۲	مشکلات جهان اسلام

۴۳	امت واحده
۴۴	اخوت اسلامی
۴۶	آزادی
۴۸	شورا
۴۸	روش تطبیق
۵۰	شعائر امام حسین (علیه السلام)
۵۴	بخش سوم : بهره برداری از عاشورا
۷۰	فصل اول: تبلور کرامات و ارزش های اخلاقی
۷۴	فصل دوم: مسئولیت های اجتماعی
۷۸	فصل سوم: توجه و عنایت به مؤسسات و ترمیم آنها
۸۲	فصل چهارم: بازگرداندن حقوق انسان ها
۸۶	فصل پنجم: بازگشتی به اسلام
۹۰	فصل ششم: ترغیب و تشویق افراد بر کسب و تجارت
۹۴	فصل هفتم: دعوت و هدایت به اسلام
۹۸	فصل هشتم: جمع آوری کمک های خیریه
۱۰۰	فصل نهم: کوشش در رفع فسادهای اجتماعی
۱۰۴	فصل دهم: رعایت و عنایت به انسان ها
۱۲۱	درباره مرکز

امام حسين عليه السلام رمز سعادۃ بشرية

مشخصات كتاب

الشجرة الطيبة

نام كتاب: امام حسين (عليه السلام) رمز سعادۃ بشرية

مؤلف: آيت الله العظمى سيد محمد حسينى شيرازى (رحمه الله)

ناشر: مؤسسه شجرة طيبه

تاريخ چاپ: زمستان 1397

نوبت چاپ: سوم

ص: 1

اشاره

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

عنوان دیگر:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

امام حسین رمز سعادت بشریت

مؤلف: آیت الله العظمی سید محمد حسینی شیرازی (رحمه الله)

تهیه و تنظیم:

انتشارات:

صفحه آرا: نهضت الله عظیمی

شایک:

قیمت:

ص: 2

بخش اول: پرتوی از مکتب امام حسین (علیه السلام)

امام حسین (علیه السلام) کیست؟ ... 11

شهادت امام حسین (علیه السلام) ... 11

مبارزات امام حسین (علیه السلام) ... 14

شعائر و عزاداری ها... 16

ارتباط منبر و امام حسین (علیه السلام) ... 17

پیشرفت وسایل تبلیغی... 19

سوگواری های امام حسین (علیه السلام) ... 20

خدمت امام حسین (علیه السلام) به اسلام... 21

آثار مجالس عزاداری... 22

پرچم امام حسین (علیه السلام) ... 24

تعطیلی دهة محرم... 24

بخش دوم: اسراری از نهضت امام حسین (علیه السلام)

هدف امام حسین (علیه السلام) ... 29

شهادت آگاهانه... 31

مشکلات جهان اسلام... 35

امت واحده... 36

اخوت اسلامی... 38

آزادی... 39

شورا... 41

روش تطبیق... 41

شعائر امام حسین (علیه السلام)... 43

بخش سوم: بهره برداری از عاشورا

فصل اول: تبلور کرامات و ارزش های اخلاقی... 61

فصل دوم: مسئولیت های اجتماعی... 65

فصل سوم: توجه و عنایت به مؤسسات و ترمیم آنها... 69

فصل چهارم: بازگرداندن حقوق انسان ها... 73

فصل پنجم: بازگشتی به اسلام... 77

فصل ششم: ترغیب و تشویق افراد بر کسب و تجارت... 81

فصل هفتم: دعوت و هدایت به اسلام... 85

فصل هشتم: جمع آوری کمک های خیریه... 89

فصل نهم: کوشش در رفع فسادهای اجتماعی... 91

فصل دهم: رعایت و عنایت به انسان ها... 95

ص: 6

درباره زندگی سید الشهداء (علیه السلام) کتاب های بسیاری نوشته شده که مشتمل بر هزاران مجلد است، با این همه ناگفته های فراوانی باقی است که بیان و تبیین آنها تحقیقاتی گسترده تر و تألیفاتی افزون تر می طلبد.

کتاب حاضر که مجموعاً چند گفتار پیرامون سرور آزادگان جهان امام حسین (علیه السلام) از تألیفات بزرگ مرجع جهان تشیع حضرت آیت الله العظمی سید محمد حسینی شیرازی (رحمه الله) است که در دسترس علاقمندان به اهل بیت (علیهم السلام) قرار می گیرد، امید است که مقبول درگاه خداوند متعال واقع شود.

مؤسسه شجره طیبه

زمستان 1397

ص: 7

بخش اول : پرتوی از مکتب امام حسین (علیه السلام)

اشاره

ص: 9

امام حسین (علیه السلام) کیست؟

امام حسین (علیه السلام) نواده پیامبر عظیم الشان اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم)، فرزند امیرالمؤمنین حضرت علی بن ابی طالب (علیه السلام) و جگر گوشه ملکه اسلام حضرت فاطمة زهرا (علیها السلام) و برادر امام مجتبی (علیه السلام) و پدر نه امام است.

آن حضرت در سوم شعبان سال چهارم هجری چشم به دنیا گشود و در روز عاشورا سال 61 هجری در سرزمین کربلا، در راه دفاع از دین و فضیلت به شهادت رسید و در مکانی که هم اکنون زیارتگاه مسلمانان است مدفون گشت.

حضرت امام حسین (علیه السلام) و پدر و برادر و فرزندان بزرگوارش (علیهم السلام) امامان ما هستند که پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) آنها را به فرمان الهی به جانشینی خود برگزیدند و پیروی از آنان بر تمامی مسلمانان واجب می باشد.

بر حسب اعتقاد شیعه، پیامبر و صدیقه طاهره حضرت فاطمة زهرا (علیها السلام) و دوازده امام، همه معصوم و از هرگونه گناه و لغزش به دورند.

شهادت امام حسین (علیه السلام)

پس از آنکه خلافت و جانشینی پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) بر خلاف دستور حضرتش از مسیر خود منحرف گشت، زمانی هم یزید فرزند معاویه با اعمال فشار و توسل به زور و تهدید و ترغیب های فراوان بر مسند خلافت تکیه زد و در واقع زمام امور مسلمین به دست فردی افتاد که نه

تنها لیاقت اداره جهان اسلام، بلکه حتی لیاقت اداره کوچک ترین منصب و مقام در حکومت اسلامی را هم نداشت و با این حال کفر باطنی خود را آشکار نموده و بر زبان می آورد که بهترین شاهد بر این مدعی شعر معروف او است:

لَعِبْتُ هَاشِمًا بِالْمُلْكِ فَلَا *** خَيْرَ جَاءَ وَلَا وَحْيَ نَزَلَ (1)

یزید با این عقیده وحی و نبوت را انکار کرده است!

علاوه بر این، مردی فاسق و خیانت پیشه بود، اکثر اوقات خود را به گناه و محرمات الهی می گذراند، بسیار می گساری می کرد، با اطرافیان خود قمار بازی می کرد و به کارهای زشت دیگر هم آلوده بود، علاقه زیادی به بازی با میمون و یوزپلنگ داشت، همواره به اسلام و مقدّسات دین اهانت می کرد و در برخورد با مسلمانان مردی خودرأی، جنایت پیشه و سفاک بود با شدیدترین روش دیکتاتوری بر مردم حکومت می کرد و آنها را از تمامی آزادی های خود محروم نموده، هر صدا و حرکت آزادیخواهی را در نطفه خفه می کرد و می رفت تا آخرین امیدها را مایوس و تمامی آثار باقیمانده دین مبین اسلام را نابود و آثار جاهلیت را بر جامعه تحمیل نماید.

بدین جهت حضرت امام حسین (علیه السلام) همراه با اهل بیت و اصحاب با وفای خود از سرزمین حجاز و مکه مکرمه به سوی سرزمین عراق حرکت نموده و برای اصلاح در امت جدّ بزرگوارش و امر به معروف و نهی از منکر قیام نمود. چنانچه خود فرمود: «خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ»

ص: 12

1- «بنی هاشم (پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام)) با خلافت بازی کردند و در واقع نه خبری آمده و نه وحیی نازل شده است».

جَدِّي أَرِيدُ أَنْ أَمَرَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ» (1).

در سرزمین کربلا با لشکر بنی امیه که از طرف ابن زیاد فرماندار یزید در کوفه گرد آمده بودند روبرو شد و در این پیکار مقدّس و نابرابر امام و اهل بیت و یارانش مظلومانه شهید شدند!

در حالی که عدد لشکریان ابن زیاد و عمر سعد ده ها هزار بودند، بالاترین رقم در مورد عدد اصحاب و یاران حضرت امام حسین (علیه السلام) از یکصد و پنجاه نفر تجاوز نمی کرد.

با این حال سپاه یزید بدترین رذالت ها و شرارت ها را در این روز به نمایش گذاردند.

آب را بر روی خاندان رسالت بستند، فرصت نماز و عبادت را هم به آنها ندادند، پیر و جوان آنها را کشتند و حتی کودک شیرخوار امام حسین (علیه السلام) را هم غرقه به خون کردند، پس از شهادت فرزند رسول خدا و یارانش بر بدن مطهر آنها اسب دواندند، سر مبارک آن حضرت و یاران باوفایش را از بدن ها جدا کردند و بر سر نیزه ها زدند و در شهرها و روستاها در معرض دید مردم قرار دادند.

خیمه ها را به آتش کشیدند، کودکان خردسال را می زدند، اموال خاندان پیامبر را چپاول کردند، زنان و کودکان را به اسیری بردند، آنها را با ریسمان به هم بستند، بر پشت شتران برهنه سوارشان کردند و در بیابان ها به این سو و آن سو بردند، گاه از شدت گرما بدن هایشان می سوخت و گاه از شدت سرما به خود می لرزیدند، به بچه ها لباس و

ص: 13

1- من برای اصلاح امتّ جدّم پیامبر خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) و همچنین برای امر به معروف و نهی از منکر قیام نمودم.

غذا نمی دادند، اگر کودکی یتیم و یا داغ دیده ای در غم عزیز خود گریه می کرد با ضربات شلاق او را ساکت و بدن جگر گوشه های پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) را سیاه می کردند.

با چنین وضع دلخراشی کاروان اسیران را به کوفه آوردند و در مجلس عمومی ابن زیاد وارد کردند و چه اهانت ها و اذیت ها که نسبت به این کاروان مصیبت دیده روا داشتند.

چند روز آنان را به زندان انداختند و سپس به سوی شام پایتخت حکومت عصیانگر یزید روانه کردند. در شام آنها را در خرابه ای جا دادند، یزید آنها را به مجلس عمومی حاضر کرد و چه اهانت ها که به ذریه پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) روا داشت؟!!

در همان مجلس با کمال بی شرمی بر لب ها و دندان مبارک سبط پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) می زد و این شعر را می خواند:

لیت أشیأخی بیدر شهدوا *** جزع الخزرج من وقع الأسل

لاهلوا و استهلوا فرحاً *** ثم قالوا یا یزید لا تشل (1)

بعد از آن همه مصیبت های دردناک بچه های امام حسین (علیه السلام) را به جانب مدینه گسیل داشت.

از دیگر جنایات یزید، این سردمدار ظالم و کافر، حمله او به خانه کعبه و خراب نمودن آن است که تمام این ننگ ها بر دامان بنی امیه در تاریخ ضبط گردیده است.

مبارزات امام حسین (علیه السلام)

ص: 14

1- «ای کاش پدرانم که در جنگ بدر کشته شدند، اینک بودند و می دیدند که من چگونه خزرج را بیچاره کردم، تا از این منظر خوشحال می شدند و می گفتند: یزید دستت شل مباد!».»

حضرت امام حسین (علیه السلام) با شهادت خویش دستگاه حکومت یزید را متزلزل ساخت، زیرا به دنبال شهادت آن حضرت انقلاب های دامنه داری در شهرهای مختلف اسلامی علیه بنی امیه آغاز شد تا جایی که یزید چند روز آخر عمر خود را به سختی و در بدترین حالات به پایان رسانید.

حکومت ننگین یزید بیش از سه سال دوام نیاورد حتی دوران زمامداری سلسله بنی امیه از عمر یک انسان تجاوز نکرد و سرانجام این دودمان برای همیشه نابود گردید.

آری، امت اسلامی بر ضد دولت بنی امیه نهضت ها و کارشکنی ها آغاز نمودند و سالار شهیدان امام حسین (علیه السلام) با شهادت مظلومانه خویش تمامی نقاط ضعف و انحراف حکومت بنی امیه را که تماماً مخالف با قوانین و سنت اسلام بود به مردم نشان دادند و چنان نیرویی به وجود آوردند که حتی قرن ها بعد مردم به راحتی خرابی ها و انحرافات خلفای اسلامی را شناخته و در طول حیات بشریت حق و باطل مشخص گردد.

در واقع قیام حضرت امام حسین (علیه السلام) بهترین درس برای آنهایی است که می خواهند در سایه دین زندگی سعادت‌مندانه ای داشته باشند و این قیام همچون مشعل فروزانی بر جهان و جهانیان می درخشد و خود سرمشق بزرگی است برای اجتماع بشری و به همگان درس آزادی و آزادگی می دهد.

«گاندی» رهبر مشهور هند گفته است:

«درس رهبری و آزادی را از حسین (علیه السلام) آموختم».

اینجاست که باید گفت: «دوام اسلام و مسلمین تا روز قیامت مرهون

فداکاری های حضرت امام حسین (علیه السلام) است، همان طوری که در گورنج های طاقت فرسای رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و نبردهای بزرگ امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) بوده است».

شعائر و عزاداری ها

نهیضت امام حسین (علیه السلام) مربوط به زمان مخصوصی نبوده تا در زمان های بعد فراموش شود، بلکه نبرد حق و باطل، عدالت و ظلم، انسانیّت و وحشیگری و نبرد هدایت و گمراهی بود.

از این رو تا دنیا بر پا است مظلومیّت حضرت امام حسین (علیه السلام) و نهیضت مقدّس آن حضرت فراموش شدنی نخواهد بود و هرگاه میان حق و باطل پیکاری درگیرد، خاطرة آن مجاهدت ها زنده می شود.

بنا به اهمیّت و نقش سازنده این نهیضت مقدّس بود که پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) سال ها پیش از وقوع آن، مسلمانان را در برگزاری مراسم عزاداری و زنده نگه داشتن این قیام تشویق فرمود و ائمة طاهرین (علیهم السلام) هم نسبت به این مجالس تأکید فراوانی داشتند.

امت اسلامی در تبعیّت از دستور رهبران دینی خود در سطح وسیع در مناطق مختلف دنیا با برگزاری مجالس عزاداری و سوگواری، نسبت به سرور شهیدان (علیه السلام) و اهل بیت (علیهم السلام) و یاران آن حضرت عرض ارادت می نمایند و معنای «هر روزی عاشورا و هر زمینی کربلاست»⁽¹⁾ را عملاً انجام می دهند.

اما نحوه برگزاری مراسم عزاداری به هر صورت که انجام پذیرد جایز

ص: 16

1- «كُلُّ يَوْمٍ عَاشُورَاءُ وَكُلُّ أَرْضٍ كَرْبَلَاءُ».

است مگر آنجا که از طرف شرع مقدّس منع شده و حرام باشد. مانند اینکه کسی به عنوان عزاداری «خودکشی» کند همان طور که بوداییها برای رسیدن به هدف های دینی و ملی دست به خودکشی می زنند! اما اسلام از قتل نفس نهی کرده است و قرآن می فرماید: {لَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ} (1)

بنابراین هر نوع عزاداری که دلیل خاصی بر حرام بودنش نباشد جایز، بلکه مستحب و پسندیده است و خود یکی از مصادیق آیه شریفه: {ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شُعْبَرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ} (2) می باشد.

تمسخر بعضی افراد جاهل و نادان نسبت به بعضی از شعائر دینی و مذهبی دلیل نمی شود که ما آن را عمل شایسته ای ندانیم.

قرآن کریم درباره کافرانی که پیامبران و برنامه های تبلیغی آنان را به تمسخر می گرفتند می فرماید: {يُحَسِرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ} (3).

ارتباط منبر و امام حسین (علیه السلام)

یکی از وسایلی که نهضت امام حسین (علیه السلام) را گسترش داده و اساس این قیام را تاکنون در اجتماع و اذهان مردم زنده نگاه داشته، منبر است، از این رو مسلمانان پس از شهادت آن حضرت منبر را وسیله نشر آثار این پیکار مقدّس قرار دادند.

ص: 17

1- «هرگز به قتل نفس و خودکشی راضی نشوید»، سوره نساء: آیه 29.

2- «کسی که شعائر خدا را بزرگ و محترم شمارد (خوشا به حال او، چراکه) این صفت از دل های با تقوی بروز می کند»، سوره حج: آیه 32.

3- «افسوس بر حال بندگان نادانی که نیامد بر آنها پیامبری، مگر آنکه او را مورد استهزای خود قرار دادند»، سوره یس: آیه 30.

برای تبلیغ دین منبر چه وسیله خوبی است! اما باید در جهت کارآیی و استفاده هرچه بهتر و بیشتر از آن دو شرط را بیشتر مورد توجه قرار دهیم:

در مرحله اول: نسبت به ازدیاد و گسترش هر چه بیشتر مجالس عزاداری، وعظ و ارشاد فعالیت شود چون تمام شهرها و نقاط اسلامی شیفته گوینده و تشنه مسائل دینی هستند تا با شنیدن امتیازات و خصوصیات اسلام از حقایق دین اسلام آگاهی بیشتری پیدا کنند.

معلوم است که تبلیغ هم وقت معینی ندارد بلکه باید همیشه و همراه با مسیر زندگی افراد بشر باشد، همان طوری که بدن هر روز به غذا احتیاج دارد، فکر و روح نیز نیازمند به غذای دائمی است و نباید آن را از نظر دور داشت. اضافه بر این منبرهایی که اکنون موجود است یک دهم نیازمندی های ما را تأمین نمی کند و اینجاست که بر توده مسلمین لازم است با خطبا و گویندگان همکاری کنند و با گسترش مجالس، در سراسر شهرهای اسلامی و حتی غیر اسلامی این واجب مهم و حیاتی را ادا کنند.

در مرحله دوم: باید منبرها متین و عمیق باشد، چون قیام مقدس حضرت امام حسین (علیه السلام) تنها به خاطر زنده نگه داشتن دین اسلام و اعلائی کلمه حق بود و روشن است که این مهم انجام نمی شود مگر اینکه گوینده دینی بتواند این قیام را با عقیده، تفسیر، تاریخ، احکام و اخلاق اسلامی ارتباط دهد و قوانین اسلام در شئون مختلف زندگی مانند: سیاست، اقتصاد، تمدن، مذهب، معاشرت، خانواده که هر یک دلیل قاطع

و برهان محکم بر امتیاز اسلام بر سایر ادیان و مکتب‌ها است به دیگران برساند.

با چنین منبرهای پر محتوایی می‌توان در راه پیشرفت مسلمانان قدم برداشت و اگر این دو جنبه در منبر رعایت گردد حق بزرگی ادا شده است. آن دسته از اهل منبر که با دقت و اخلاص، این جنبه‌ها را در نظر داشتند همه بزرگ و عالی مقام شدند و ما امیدواریم که دیگران نیز از آنان پیروی نمایند!

پیشرفت وسایل تبلیغی

در گذشته وسایل تمدن و فرهنگ منحصر به مدرسه‌های دینی و منبرها و کتاب‌ها بود و اجتماع هم در سایه این امور، نیازهای مذهبی خود را می‌آموخت.

اما امروز مدرسه‌های جدید (رادیو، تلویزیون، سینما، روزنامه، مجله، کامپیوتر، ماهواره و اینترنت) پدیدار گشته که باید مسلمانان با چنین وسایل پیشرفته‌ای برنامه‌های اسلامی را مطابق با نهضت و هدف مقدس امام حسین (علیه السلام) اجرا کنند به طوری که در هر شهر و قریه، خانه و مدرسه، کارگاه و سربازخانه، عموم مردم با آنها آشنا شده و استفاده کنند. چون قیام و حرکت خونین حضرت امام حسین (علیه السلام) با اینکه تأثیر بسیار ارزشمند و والای آن نهضت مقدس هرگز با تحولات علمی پدید آمده از سوی دانشمندان و نهضت‌هایی که در عصرهای مختلف و با رنگ و بوی تمدن و رهایی امت‌ها از ظلم و ستم به وقوع می‌پیوندند قابل مقایسه نیست، جای بسی تأسف است که انسان امروزی در جهت نیل

به اهداف مادی خود از صنایع و وسایل تبلیغی جدید کمال استفاده را می‌نماید، اما در مسائل روحی و معنوی در اندیشه به کارگیری وسایل پیشرفته امروزی نمی‌باشد.

سوگواری های امام حسین (علیه السلام)

پر واضح است که میان ظواهر و مقاصد ارتباط شدیدی وجود دارد و در روایت هم آمده است: «مردم را با رفتار و کردار صادقانه خویش به سوی خوبی ها دعوت کنید نه با زبان».

بنابراین لازم است در عزاداری ها به نحو ممکن صاحبان مجالس، کارکنان، شنوندگان، شرکت کنندگان در دسته ها و هیئت ها آنچه که اسلام واجب دانسته مثل: «انجام واجبات و ترک محرمات» و آنچه را مستحب شمرده مانند: «اخلاق فاضله و نظافت مجالس از آلودگی ها و دوری از کارهای تنفر آمیز» را کاملاً رعایت کنند.

و عزاداران و دسته ها از کارهایی که برای یک انسان عزادار زنده و احیاناً خلاف شرع می باشد جداً دوری نمایند، مثلاً نباید خانم ها بدون رعایت حجاب و یا با زینت و آرایش در مجالس حسینی شرکت کنند، یا اینکه افراد عزادار جاده ها و راه های عمومی یا جاهایی که برای آب آشامیدنی معین شده است را آلوده سازند.

همچنین باید نسبت به پاکیزه بودن ظروف غذاخوری و وسایل چای و آب آشامیدنی و هر وسیله ای که به نحوی در مجالس مورد استفاده قرار می گیرد دقت کافی به عمل آید که دین اسلام همواره بر رعایت نظافت و پاکیزگی و دوری از آلودگی و پلیدی های ظاهری و باطنی

تأکید فراوان دارد و حضرت امام حسین (علیه السلام) برای زنده نگه داشتن اسلام و عمل به دستورات این آیین محمّدی (صلی الله علیه وآله وسلم) خود را فدا کرده است و زبان حال حضرت بر آن اشاره دارد که می فرماید:

اگر دین حضرت محمّد (صلی الله علیه وآله وسلم) جز به شهادت من استوار نمی گردد پس ای شمشیرها مرا دربرگیرید.

در یکی از زیارت های آن حضرت چنین می خوانیم:

«أَشْهَدُ أَنَّكَ طَاهِرٌ طَاهِرٌ مُطَهَّرٌ مِنْ طَهْرٍ طَهَّرْتَ وَ طَهَّرْتَ بِكَ الْبِلَادَ وَ طَهَّرْتَ أَرْضَ أُمَّتٍ بِهَا وَ طَهَّرَ حَرَمُكَ» (1).

همچنین از دیگر موضوعات بسیار مهم آن است که نمازهای اول وقت ترک نشود، زیرا امام (علیه السلام) روز عاشورا در حالت بحرانی که تیر مثل باران به سوی آن حضرت و اصحابش می بارید نماز جماعت خواندند!

و بدیهی است که در این گونه محافل و مجالس لازم است از کارهایی که باعث اختلاف و ناراحتی می گردد جداً خودداری شود.

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: {وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا} (2) (به ریسمان خدا چنگ بزنید و متفرق نشوید).

خدمت امام حسین (علیه السلام) به اسلام

بر همه مسلمان لازم است به وسیله مکتب امام حسین (علیه السلام) به اسلام خدمت کند. چون مکتب آن حضرت، بهترین وسیله برای نشر و تبلیغ اسلام است، این هدف در صورتی عملی می شود که بدانیم چگونه از این

ص: 21

1- «شهادت می دهم که شما پاک و پاکیزه هستید و به وسیله شما شهرها و هر سرزمینی که در آن باشید از هر بدی و آلودگی پاک می شود و شهادت می دهم که خاندان شما همه طاهرنند».

2- . سوره آل عمران: آیه 103.

نیروی بزرگ استفاده کنیم، زیرا آن قدرت روحی را که امام حسین (علیه السلام) ایجاد کردند قوی ترین نیرویی است که جهان بشریت از زمان آدم تاکنون به خود دیده است.

مشاهده نکرده اید که چگونه مردم به دلیل مظلومیت آن حضرت جمع می شوند که این کار جز سایه معنویت امام حسین (علیه السلام) امکان پذیر نیست!

وقتی داستان کودک شیرخوار امام حسین (علیه السلام) به میان می آید انسان هر چه هم سخت دل باشد و یا اصلاً اعتقاد به دین نداشته باشد باز متأثر شده و اشک از دیدگانش جاری می گردد و در آن لحظه برای اندرز و هدایت آمادگی لازم را پیدا می کند و اندیشه اش هر نوع ارشاد و اصلاح را می پذیرد.

آثار مجالس عزاداری

یکی از تجار آفریقا که مرد فهمیده و دانشمندی می باشد برنامه اش این است که هر سال دهه محرم به طور رایگان برای تبلیغ و برپایی مراسم عزاداری امام حسین (علیه السلام) به یکی از شهرهای آفریقا می رود.

این تاجر برای من تعریف کرد: یک بار در دهه محرم و ایام عاشورا به شهری وارد شدم که واعظ و خطیب نداشت و من آمادگی خود را برای وعظ و خطابه اعلام نمودم، مردم شهر هم استقبال کردند تا اینکه وقت نماز رسید، اما هر چه دادم صدای اذان نشنیدم!

پس به خانه ای که سیاه پوش بود و جمعیت زیادی برای عزاداری در آن جمع بودند وارد شدم و به یکی از افراد حاضر در مجلس

گفتم: چرا در محل شما صدای اذان شنیده نمی شود!

جواب داد: اذان چیست؟!

گفتم: اذان... نماز...

گفت: نماز چیست؟!

گفتم: مگر شما مسلمان نیستید؟

گفتند: اسلام چیست؟!

با تعجب پرسیدم: شما چه مذهبی دارید؟!

گفت: ما بودایی (1) هستیم.

گفتم: پس چرا برای حسین (علیه السلام) عزاداری می کنید؟

گفتند: ما در عزاداری از گذشتگان خود پیروی می کنیم، آنها هم با اینکه بودایی بودند، برای حسین (علیه السلام) عزاداری می کردند!

بالای منبر رفتم و گفتم: ای مردم! نام حسین (علیه السلام) و عزاداری حسین (علیه السلام) به شهر شما آمده است، اما جد حسین (علیه السلام)، پدر حسین (علیه السلام) و دین حسین (علیه السلام) به منطقه شما هنوز نیامده است! بیایید حسین (علیه السلام) را واسطه قرار دهیم، تا دین، جد و پدر او هم به شهر شما قدم گذارد.

از آن روز مشغول به بیان احکام اسلام شدم و اسلام را به آن ها معرفی کردم، هنوز دهه محرم تمام نشده بود که همه اهالی آن شهر از کوچک و بزرگ، فقیر و غنی، مسلمان و شیعه شدند.

می بینم افراد غیر مسلمان و غیر شیعه هم برای امام حسین (علیه السلام) مراسم عزاداری برگزار می کنند و بهترین شاهد آن سوگواری های بسیار مفصلی

ص: 23

1- . بودا، در هندوستان زندگی می کرد، 480 سال قبل از میلاد از دنیا رفت و بوداییان پیرو مکتب او هستند.

است که در هند و پاکستان و آفریقا مرسوم است.

پرچم امام حسین (علیه السلام)

یکی از دانشمندان کراچی برای من نقل کرد که کشیشی به او گفته بود:

اگر مسیحیت تنها شخصیتی همچون حسین شما در اختیارش بود تمام جهان را به زیر پرچم و آیین خود در می آورد. در تمامی نقاط جهان در هر جا پرچمی به نام او برمی افراشت و مردم را به دور آن جمع می کرد و آنگاه برنامه های تبلیغی خود را منتشر می ساخت. اما شما مسلمان ها نمی دانید چگونه از حسین (علیه السلام) در جهت پیشبرد اهداف اجتماعی و دینی خود استفاده کنید.

مثل ما مثل تاجری است که میلیون ها تومان پول دارد اما راه تجارت را نمی داند.

ما مسلمانان همانند مردمی هستیم که بر روی دریایی از نفت زندگی می کنند اما هرگز به فکر استخراج این ماده حیاتی نیستند تا از منافع آن، از جمله فروغ و روشنایی بهره مند شوند و همچنان در تاریکی و سرمای کشنده به سر می برند.

آیا به راستی آنچه را که مسلمانان از این مشعل هدایت و کشتی نجات در جهت پیشبرد هدف های تبلیغی اسلام استفاده نمودند چون قطره ای در برابر دریا نیست؟!

تعطیلی دهه محرم

سزاوار است مسلمانان جهان دهه محرم را تعطیل و عزای عمومی

ص: 24

اعلام کنند و سراسر شهرهای اسلامی را سیاه پوش نمایند و دسته جات و هیئات عزاداری را به راه اندازند و هدف آنها از این عمل تبلیغ دین و نشر احکام و پایدار شدن عقیده و جلب توجه افکار به مبادی زنده و جاوید اسلام باشد.

به وسیله مجالس عزاداری دیگران باید متوجه مراکز مسلمانان شوند چنانچه مسیحیان این حرکت تبلیغی و جلب توجه افکار عمومی جهان نسبت به خود را در میلاد حضرت عیسی (علیه السلام) انجام می دهند.

علاوه بر آنکه بدون شک تأثیر حزن و اندوه در افکار توده ها به مراتب بیش از تأثیر شادی و سرور است و این امر در «روان شناسی» ثابت شده است.

این مطلب مهم را استعمارگران درک کردند و در صدد کوبیدن شعائر مذهبی و مجالس سوگواری حضرت امام حسین (علیه السلام) برآمدند و با عناوین مختلف برپایی این گونه مجالس را در کشورهای تحت سلطه خود ممنوع ساختند.

وقتی به یکی از رهبران بزرگ کفار گفته شد: «آیا سربازانت می توانند ده هزار سخنران و عالمان دینی را نابود کنند؟!»، گفت: این کار درست نیست، کار مفید این است که «کربلا از بین برود، زیرا تا وقتی که نقش حسین (علیه السلام) و آثار او در خاطره ها برقرار است، وعاظ و گویندگان جاوید و اسلام و عقیده مسلمانان استوار است».

کربلای مقدس

محمد شیرازی

ص: 25

بخش دوم : اسراری از نهضت امام حسین (علیه السلام)

اشاره

ص: 27

هدف امام حسین (علیه السلام)

سؤال: نهضت حضرت امام حسین (علیه السلام) برای چه بود؟

جواب: نهضت خونین حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) برای احیای دین اسلام بود، زیرا این دین الهی با نقشه های شوم و شیطانی بنی امیه در خطر نابودی و اضمحلال قرار گرفته بود که آن حضرت با خون مبارک خود درخت دین را آبیاری و اهداف بنی امیه را ریشه کن نمود.

سؤال: «دین» یعنی چه؟

جواب: به راه و روشی که انسان ها را به سعادت دنیا و آخرت سوق دهد «دین» می گویند و خود مشتمل بر سه امر است:

1- عقیده

2- گفتار

3- کردار

سؤال: «عقیده» چیست؟

جواب: «عقیده» به معنای پذیرفتن اصول دین است که شامل:

«توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد» می باشد.

سؤال: مراد از «گفتار» چیست؟

جواب: گواهی دادن به یگانگی خداوند متعال و رسالت پیامبر اسلام حضرت محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) و اعتراف به امامت ائمه طاهرين (علیهم السلام) که این انوار مقدسه عبارتند از:

ص: 29

1) حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام)

2) حضرت امام حسن مجتبی (علیه السلام)

3) حضرت امام حسین (علیه السلام)

4) حضرت امام زین العابدین (علیه السلام)

5) حضرت امام محمد باقر (علیه السلام)

6) حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام)

7) حضرت امام موسی کاظم (علیه السلام)

8) حضرت امام رضا (علیه السلام) .

9) حضرت امام جواد (علیه السلام) .

10) حضرت امام هادی (علیه السلام) .

11) حضرت امام حسن عسکری (علیه السلام) .

12) حضرت امام عصر حجة بن الحسن المهدي (عجل الله تعالى فرجه الشريف).

همچنین اعتراف و اقرار به مقام عصمت حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (علیها السلام) .

سؤال: مراد از «کردار» چیست؟

جواب: پایبند بودن انسان به تمام دستورات الهی بدین ترتیب که واجبات را به جا آورده و محرمات را ترک نماید و بهتر آن است که مستحبات را انجام داده و مکروهات را رها کند و در انجام مباحات مخیر است.

سؤال: آیا ملتزم بودن به «عقیده، گفتار و کردار» فایده و اثری هم دارد؟

جواب: بهترین و خوشایندترین ثمره و اثر که سعادت در دنیا و فلاح و رستگاری در آخرت است را به دنبال دارد.

شهادت آگاهانه

سؤال: آیا حضرت امام حسین (علیه السلام) از شهادت خود در روز عاشورا آگاه بودند و با یقین به آن، قیام فرمودند؟

جواب: حضرت سید الشهداء (علیه السلام) علم قطعی به شهادت خود داشتند چنانکه کراراً به آن اشاره نمودند از جمله هنگام خروج از مدینه و مکه و حرکت به سوی عراق، البته علت قیام خود را تنها برای احیا و نجات دین مبین اسلام بیان فرمودند و ما پس از گذشت قرن ها به وضوح می بینیم که از مهم ترین علل حفظ و صیانت دین از گزند حوادث و کید دشمنان تا به امروز واقعه خونین کربلا و شهادت آن حضرت می باشد.

سؤال: آیا امام حسین (علیه السلام) به هدف مقدس خود که احیای دین اسلام بود رسیدند؟

جواب: آری، قیام عاشورا هم وسایل رسوایی و نابودی و اضمحلال کامل سلسله بنی امیه و دیگر دشمنان دین را فراهم آورد و هم حقیقت و حقانیت دین را بر همه جهانیان روشن نمود.

سؤال: اگر امام حسین (علیه السلام) به هدفشان رسیدند، پس چرا امروزه بسیاری از مسلمانان - با بیش از یک میلیارد و نیم جمعیت - در بدترین حالات: فقر، جهل، مرض و هرج و مرج بسر می برند؟

چرا در اغلب کشورهای اسلامی استبداد و جنگ و خونریزی است،⁽¹⁾

ص: 31

1- . به طور مثال: در هند «مسجد بابری»، کشمیر، افغانستان، عراق، فلسطین، لبنان، بوسنی هرزگوین و...

و این دشمنان اسلام هستند که بر مسلمانان حکومت می کنند؟

جواب: هدف از قیام حضرت سید الشهداء (علیه السلام) را به طور خلاصه می توان این گونه جمع بندی نمود:

الف) رسوا نمودن و ریشه کن کردن دودمان بنی امیه: زیرا با تکیه بر پول و اسلحه بر سرزمین های اسلامی سیطره یافته و در فکر نابودی اسلام بودند و به قدری قدرت و نفوذ داشتند که همه افراد، تفوق بر آن دودمان و شکست آنها را امری غیرممکن می دانستند و در حقیقت خشکانیدن این شجره خبیثه نه تنها موجب حیات دوباره اسلام و مسلمین شد، بلکه بزرگ ترین خدمت به جهان بشریت به حساب می آید و با قیام آن حضرت (علیه السلام)، ظلم و ظالم، جور و استبداد برای همیشه رسوا گردید.

ب) تصحیح اعتقادات دینی: یکی از مفسده های بنی امیه آن بود که برای مخدوش جلوه دادن دین و اعتقادات اسلامی و دور نمودن مردم از خط واقعی اسلام که همان مکتب اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) است و برای استحکام پایه های حکومت خود، دست به جعل احادیث و نشر عقاید باطل مانند «جبر»، «تفویض»، «تجسیم» و... زدند و شهادت حضرت امام حسین (علیه السلام) خط بطلانی بر همه تحریف ها و انحرافات عقیدتی بنی امیه بود و سبب شد تا عقاید صحیح دینی و سیمای نورانی و زیبای مکتب اسلام و مذهب تشیع بار دیگر از پشت غبار حکوت بنی امیه نمایان شده و بدرخشد.

ص: 32

امروز به برکت آن قیام مقدس اعتقادات صحیح و مبادی دین در میان صدها میلیون مسلمان شیعه منتشر و در هزاران کتاب ثبت و ضبط شده و در شرق و غرب عالم به زبان های مختلف منتشر شده است.

ج) تصحیح رفتار و کردار انسان ها: در سایه حکومت جبار بنی امیه حرکات و رفتارهای مردم رنگ و بوی وحشیگری، تندخویی، استبداد، بی عفتی و غیر انسانی به خود گرفته بود که حضرت امام حسین (علیه السلام) بار دیگر مکارم اخلاق را که جدّ بزرگوارشان به انسانیت هدیه فرموده بودند را زنده کرده و مردم را به شاهراه انسانیت در همه مراحل زندگی هدایت نمودند.

اگر امروز شاهد گرفتاری مسلمانان و نابسامانی در کشورهای اسلامی هستیم همه ناشی از دور شدن مسلمان ها از اسلام و عمل نکردن به دستورات این شریعت مقدس می باشد.

سؤال: اگر حضرت امام حسین (علیه السلام) استبداد را ریشه کن فرمودند، چرا امروزه شاهد سلطنت حکام مستبدی چون صدام و امثال او و تحت فشار و شکنجه قرار دادن امت اسلامی و به یغما بردن همه ثروت های کشورهای اسلامی از سوی آنها هستیم؟

جواب: قیام حضرت امام حسین (علیه السلام) نه تنها موجب سرنگونی و نابودی بنی امیه گردید، بلکه زمینه همه نهضت هایی که به سرنگونی دودمان بنی عباس و بسیاری از حاکمان ستمگر در طول تاریخ انجامید را فراهم ساخت و راه و رسم زندگی صحیح و دفاع از حریم دین و احکام الهی و نیز روش پایداری و مجاهدت با ظلم و جور و حاکمان مستبد و

خودرأی را برای همیشه به مردم جهان آموخت تا در پرتو آن زندگی با شرافتی داشته باشند و با مراجعه به منابع تاریخ می توان بر این حقیقت واقف شد. (1)

آری، تقصیر گرفتاری کنونی مسلمانان در مشکلات فراوان اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و غیره از خود آن هاست، همان طور که کلید و علاج و درمان این بیماری ها نیز به دست ایشان می باشد و مرحوم شیخ بهایی چه زیبا سروده است:

اسلام به ذات خود ندارد عیبی *** هر عیب که هست از مسلمانی ماست

سؤال: مثالی برای این مطلب بیاورید؟

جواب: در اینجا برای توضیح بیشتر به مثالی اشاره می کنیم: اگر یک طبیب حاذق که بیماری را به خوبی تشخیص می دهد، دستورات لازم برای بهبودی بیمار را صادر کرد، آیا تنها تشخیص مرض و تعیین نحوه معالجه بدون عمل به دستور طبیب، بیمار درمان می شود؟

در صورتی که بیمار به دستورات طبیب توجه نکرد، چه کسی مقصر است، طبیب یا بیمار؟

حضرت سید الشهداء (علیه السلام) راه علاج و درمان راه علاج و درمان جامعه گرفتار و غوطه ور در مشکلات و راه و روش نیل به سعادت در دنیا و آخرت را برای همه نسل ها روشن فرمودند و به شهادت تاریخ در زمان شیخ مفید (قدس سره)، سید مرتضی (قدس سره)، علامه حلی (قدس سره)، فخر المحققین (قدس سره)،

ص: 34

1- . از جمله «گانندی» رهبر استقلال هند می گوید: من از حسین (علیه السلام) آموختم که چگونه مظلوم باشم تا پیروز شوم.

محقق کرکی (قدس سره)، شیخ بهائی (قدس سره)، علامه مجلسی (قدس سره) و دیگر علما و بزرگان شیعه چون امت اسلامی نسبتاً به این دستورات حیات بخش عمل می کرد در اوج عزت و سعادت و در کمال خیر و رفاه بسر می برد و هیچ یک از صدها و هزاران مشکلات امروزی را که امت های اسلامی با آن دست به گریبان است نداشت، بلکه این دشمنان اسلام بودند که در دریایی از بدبختی و عقب افتادگی و جهل و نادانی بسر می بردند.

مشکلات جهان اسلام

سؤال: آیا مشکلات امروزه جهان اسلام قابل علاج و درمان است؟

جواب: آری! دین اسلام و مکتب اهل بیت (علیهم السلام) محدود به زمان خاص و امت و قوم خاصی نبوده و نیست، بلکه برای همه بشریت در طول قرون و اعصار می باشد و برای تمامی مشکلات و نیازهای بشر، درمان و راه مناسب را بیان فرموده است.

سؤال: علاج و درمانی که لازم است مسلمانان به آن عمل کنند تا مجدداً عزت و آقایی از دست رفته خود را باز یافته و از سیل مشکلات فزاینده کنونی رهایی یابند چیست؟

جواب: علاج مشکلات امروزه مسلمانان در سایه عمل به این چهار امر ممکن است:

1- امت واحده

2- اخوت اسلامی

3- آزادی

4- شورا

ص: 35

باید امت واحدی که خدای متعال در آیه شریفه به آن اشاره فرموده: {وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً} (1) و پیامبر اسلام (صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) آن را پایه ریزی و تحقق بخشیدند در جامعه کنونی اسلامی تحقق یابد. آیا امروز امت اسلامی یک امت واحد است یا آنگونه که می بینیم به دهها امت بیگانه از هم تقسیم شده است؟!

سؤال: مقصود از «امت واحده» چیست؟

جواب: «امت واحده» به این معنی است که باید تمام مرزهای جغرافیایی از میان کشورهای اسلامی برداشته شود و یک حکومت و دولت عظیم و گسترده اسلامی تشکیل شود.

سؤال: آیا تشکیل چنین حکومت گسترده و بزرگی با توجه به شرایط امروز دنیا ممکن است؟

جواب: بهترین شاهد بر امکان تحقق این امر دو کشور «هند» و «چین» می باشند که تا حدود نیم قرن قبل، دهها و بلکه صدها حکومت خود مختار بودند، اما با همه اختلافات در دین، عقیده، لغت، آداب و رسوم به همت مردمشان مرزها و حدود بی مفهوم و غیر واقعی را از میان برداشتند به طوری که امروز به صورت دو حکومت بسیار وسیع و پرجمعیت درآمده اند، که بر اساس آخرین آمارهای منتشره، کشور هند یک دولت مستقل با جمعیتی حدود هزار میلیون و کشور چین یک دولت مستقل با جمعیتی حدود هزار و سیصد میلیون می باشد و اکنون نیز زمره های

ص: 36

1- «این امت شما (امت اسلامی) تنها یک امت است»، سوره مؤمنون: آیه 52.

لزوم اتحاد اروپا و برچیدن مرزهای جغرافیایی از میان همه کشورهای اروپایی و حرکت به سوی اروپای متحد شنیده می شود.

چگونه دیگران با همه اختلافات موجود میان خود در دین و مبادی و عقاید و آداب و رسوم و قبایل متحد شدند و یا اروپائیان به این نتیجه رسیدند که مرزها و تشتهتها و قوانین ساختگی که به پاره پاره شدن ملتها انجامیده نه تنها بی ثمر بوده، بلکه مانع بسیاری از تقدّم ها و پیشرفت ها است اما امتی که دین و آیین و کتاب و پیامبرش یکی است و قرن ها یک امت بوده نمی تواند متحد و یکپارچه باشد؟!

و حال آنکه خداوند متعال وعده فرموده است: {إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ} (1)

همچنین پروردگار متعال فرموده است: {إِنْ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ} (2)

البته وعده خدای متعال حق و صادق است، چنانکه فرموده: {وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا} (3)

و می فرماید: {وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا} (4)

اخوت اسلامی

دومین امری که باید مسلمانان به آن عمل کنند تا از مشکلات فعلی

ص: 37

- 1- «اگر خدا را یاری کنید، خدا شما را نصرت داده و گام هایتان را استوار می سازد»، سوره محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) : آیه 7.
- 2- «اگر خداوند شما را یاری کند کسی بر شما پیروز نخواهد شد»، سوره آل عمران: آیه 160.
- 3- «چه کسی از خداوند راستگوتر است؟»، سوره نساء: آیه 122.
- 4- «چه کسی از خداوند صادق تر است؟!»، سوره نساء: آیه 87.

رهایی یافته و عزت از دست رفته خود را باز یابند این است که برادری و اخوت اسلامی به میان مسلمانان بازگردد، چنانکه خداوند متعال می فرماید: {إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ} (1)

اما متأسفانه اکنون مسلمانان نه تنها با هم برادر نیستند، بلکه یکدیگر را بیگانه می خوانند.

چنانچه اخوت اسلامی در جامعه حاکم باشد هر فرد مسلمان می تواند در هر کشور از کشورهای اسلامی از تمامی مزایا و آزادی های فردی و اجتماعی دین مبین اسلام برخوردار باشد که موارد ذیل از آن جمله است:

(1) به تمام بلاد اسلامی سفر کند بی آنکه نیازی به گذرنامه، ویزا و مانند آن ها داشته باشد.

(2) بدون در نظر گرفتن تابعیت این دولت یا آن دولت، بتواند بر طبق موازین شرع مقدس در باب نکاح، به فرد مسلمان مورد نظر دختر بدهد و از خانواده مسلمان مورد نظر دختر بگیرد.

(3) حق اقامت و سکونت در هر یک از بلاد اسلامی را که بخواهد، داشته باشد.

(4) هیچ محدودیتی در تجارت و صنعت و کسب دلخواه او - بجز درآمدهای حرام - در جای جای کشورهای اسلامی نباشد.

(5) بتواند در تمام بلاد اسلامی خانه و زمین و سایر املاک خریداری کند.

ص: 38

1- . «تمام مؤمنین با هم برادر هستند»، سورة حجرات: آية 10.

6) هیچ گونه منعی در زراعت و ساختن عمارت در هر منطقه از مناطق اسلامی برای او نباشد.

7) در انجام هر گونه فعالیت سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و غیره در تمام بلاد اسلامی آزاد باشد اعم از تشکیل حزب، تأسیس و راه اندازی رادیو و تلویزیون، انتشار مجله و روزنامه و حتی تلاش و رقابت صحیح برای رسیدن به حکومت و...

به طور کلی در همه شئون با سایر مسلمان ها مساوی باشد چون مسأله زبان، شکل، محل تولد، محل سکونت و امثال آن در اسلام سبب برتری قومی بر قوم دیگر نمی شود و همه مسلمان ها در حکومت اسلام از حقوق برابر برخوردارند، چنانکه در روایات و تواریخ آمده است که به مجرد آنکه فردی به دین اسلام می گروید در همه حقوق با رهبر حکومت اسلامی برابر بود.

آزادی

سومین امری که مسلمانان باید به آن عمل کنند تا از مشکلات فعلی رهایی یافته و به سعادت برسند این است که حریت و آزادی اسلامی به بلاد مسلمانان بازگردد، چنانکه خداوند متعال می فرماید: {وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ} (1)

مراد از «آزادی اسلامی» این است که: هر مسلمانی در هر کشور اسلامی تمامی آزادی ها را داشته باشد به طوری که بتواند غیر از

ص: 39

1- «ما پیامبر اسلام را فرستادیم تا بارهای سنگین و غل و زنجیری که بر مردم بود باز نموده و به همگان آزادی دهد»، سوره اعراف: آیه 157.

محرمات که بسیار کم و محدود است، تمام کارها را به آسانی انجام دهد بدون اینکه نیازی به اخذ مجوز یا پروانه ای داشته باشد که ملزم به پرداخت عوارض و مالیاتی گردد.

بنابراین کلیه مردم در پرتو قوانین صحیح اسلامی از تمامی آزادی‌ها برخوردارند مانند آزادی در: «تجارت و بازرگانی»، «زراعت»، «صنعت»، «سفر»، «اقامت»، «عمران و سازندگی»، «کار و اشتغال»، «حیازت مباحات»، «ساخت کارگاه و کارخانه های کوچک و بزرگ صنعتی»، «فعالیت های فرهنگی»، «نشر کتاب و روزنامه و مجله»، «استفاده از رسانه های گروهی مانند: رادیو، تلویزیون»، «اظهار نظر و انتقادهای سازنده»، «کاندید نمودن خود در انتخابات»، «تقلید از هر مرجع تقلید جامع شرایط» و...

بسیاری از آزادی های دیگر که به مراتب از آزادی هایی که غرب ادعا می کند بیشتر است و اگر غربی ها به آزادی های اسلام عمل می کردند پیشرفت بیشتری داشتند، که ما تفصیل این مطلب را در بعضی از کتاب های خود بیان نموده ایم. (1)

بنابراین هیچ فرد یا سازمان یا اداره ای حق جلوگیری از آزادی های مشروعه مردم را ندارد و مشروط نمودن اعمال به اخذ مجوز، پروانه، عوارض و مانند آن صحیح نمی باشد و ممانعت از این آزادی ها که حق مسلم هر انسانی است از محرمات شرعیه است زیرا یکی از مهم ترین و مشهورترین قوانین فقهی و اسلامی: «النَّاسُ مُسَلِّطُونَ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ» می باشد یعنی کلیه انسان ها بر اموال و جان خویش تسلط داشته و از

ص: 40

1- . به کتاب «الصياغة الجديدة» از همین نویسنده محترم مراجعه شود.

آزادی کامل برخوردارند - مگر در محرمات - .

شورا

چهارمین امری که پیاده کردن آن از برای رهایی از مشکلات و رسیدن به سعادت لازم می باشد، این است که اسلوب و روش حکومت در جامعه اسلامی شورایی باشد، نه استبدادی و فردی، چنانکه خداوند متعال در قرآن مجید می فرماید: {وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ} (1).

بنابراین هرگونه استبداد و فردگرایی و تک حزبی و بی اعتنایی به آرا و نظرات و تضییع حقوق دیگران غیر شرعی و حرام است و باید کلیه گروه های اسلامی و تمامی روشن فکران، آزاد و از آن ها استفاده شود و رسانه های گروهی در اختیار آنان قرار داده شود.

از طرفی تعدد احزاب و گروه ها و انجمن ها و... جهت رقابت سالم در جامعه و نفی استبداد و فرد محوری لازم است و باید شورای فقها در رأس حکومت اسلامی باشد و رئیس دولت با انتخابات کاملاً آزاد تعیین شود و هر چهار سال (بیشتر یا کمتر)، حسب آنچه «شورای فقها» آن را تعیین می کند انتخابات تجدید شود.

اما آنچه که در بعضی از کشورهای اسلامی می بینیم که فردی بر قدرت تکیه زده و کنار نمی رود مانند کشور عراق، جایز نیست.

روش تطبیق

سؤال: راه تطبیق چهار امری که بیان شد چیست؟

جواب: برای پیاده نمودن و تحقق امور یاد شده و تطبیق آن در

ص: 41

1- . مسلمانان در امور با هم مشورت می کنند»، سوره شوری: آیه 38.

جامعه، باید در کنار شورای مرجعیت به عنوان محور فعالیت ها و خدمات دینی و اجتماعی، دیگر سازمان ها و مؤسسات دینی و اسلامی و احزاب و گروه های فعال در مسائل اجتماعی وارد عمل شده، به رعایت و انجام گرفتن امور زیر مبادرت ورزند:

1) پیاده شدن صفات اخلاقی در جامعه: چنانکه پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) فرموده: «إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»⁽¹⁾ «خداوند مرا به رسالت و پیامبری مبعوث گردانید تا اخلاق را در جامعه پیاده کنم».

و دیدیم که چگونه پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه معصومین (علیهم السلام) با اخلاق خوب خود مردم را هدایت نمودند.

2) دوری کامل از خشونت تندخویی و سخت گیری در همه شئون زندگی، زیرا تندی و فشار نتیجه ای جز انزجار و دور شدن مردم را در پی ندارد و دین اسلام دین «سِلم» و نرمی و آسانی است نه دین خشونت و تندی، بنابراین هرگونه اعدام و دستگیری و شکنجه و مصادرة اموال و تجسس بر مردم و تحت فشار قرار دادن آن ها جایز نیست، مگر در موارد بسیار کمی که فقها در باب قصاص و حدود و تعزیرات استثنا فرموده اند.

3) ارتقای سطح فرهنگ مردم: از طریق انتشار و توزیع وسایل تبلیغی مانند: کتاب، روزنامه، مجله، نوار، رادیو، تلویزیون، کامپیوتر، ماهواره و امثال آن و اقل مقدار کتابی که در این زمینه لازم است یک میلیارد و

ص: 42

1- . مستدرک الوسائل: صفحة 187، حدیث 1.

ششصد میلیون کتاب به عدد جمعیت مسلمانان در سرتاسر جهان می باشد.

4) پشت کار داشتن: به طوری که فعالیت ها به طور مستمر ادامه داشته باشد، چنانکه خداوند در قرآن کریم فرموده است: {الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا} (1)

زیرا به تجربه ثابت شده که کارهای مقطعی و کوتاه مدت که به صورت ظاهری و سطحی صورت می گیرد دارای نتیجه مطلوب ریشه ای و اساسی نخواهد بود.

5) اتحاد کلمه: به طوری که اختلافات را کنار گذاشته و از هر گونه تفرقه ای بپرهیزند، چنانکه خداوند متعال در قرآن حکیم فرموده: {وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا} (2)

بر فرد فرد ما لازم است تا در حدّ توان و قدرت کوشش کنیم تا رسالت حیات بخش اسلام و هدف رسول اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمة طاهرين (عليهم السلام) و مخصوصاً حضرت امام حسین (علیه السلام) برای همه جهانیان روشن گردد و مسلمانان به آن جامه عمل بپوشانند تا از مشکلات فعلی رهایی یافته و سعادت و عزّت و سربلندی خود را بازیابند.

شعائر امام حسین (علیه السلام)

سؤال: در حال حاضر وظیفه ما نسبت به امام حسین (علیه السلام) چیست؟

جواب: بر همگی ما لازم است تا از حضرت امام حسین (علیه السلام) و فلسفه

ص: 43

1- . (کسانی که به خداوند ایمان آوردند و استقامت نمودند)، سورة فصلت: آیه 30.

2- . (همگی به ریسمان الهی چنگ بزنید و متفرق نشوید).

قیام خونین آن حضرت شناخت کامل پیدا نموده و سعی کنیم به همه دستورات حیات بخش پیامبر و اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) عمل کرده و جهانیان را با این انوار پاک آشنا سازیم و از طرفی نسبت به تعظیم هر چه بیشتر شعائر امام حسین (علیه السلام) بکوشیم.

سؤال: مقصود از شعائر امام حسین (علیه السلام) چیست؟

جواب: همه گونه عزاداری های مرسوم در بین شیعیان و علاقه مندان به حضرت سید الشهداء (علیه السلام) از مصادیق شعائر حسینی بوده و مشمول این آیه شریفه می باشد: {وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعْرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ} (1)

در روایات وارده از ائمه طاهرین (علیهم السلام) بر تشکیل مجالس سوگواری و عزاداری و احیای امر و زنده نگه داشتن یاد اهل بیت (علیهم السلام) و ذکر مصایب حضرت امام حسین (علیه السلام) تأکید بسیار شده و برای برپاکنندگان آن ثواب و اجر اخروی فراوانی خواهد بود.

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: «أَحْيُوا أَمْرَنَا، رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَحْيَا أَمْرَنَا» (2)

«یاد ما را زنده کنید، خدای رحمت کند آن کسی را که یاد ما را زنده نگه می دارد».

از جمله شعائر آقا امام حسین (علیه السلام)، می توان به تشکیل مجالس روضه و سوگواری، تأسیس هیئات و حسینیات، برپا نمودن مجالس هفتگی در مساجد و حسینیات و خانه ها اشاره نمود.

ص: 44

1- . (کسی که شعائر الهی را بزرگ و محترم شمارد، «خوشا به حالش که» به راستی این صفت از قلوب متقی بروز می کند)، سورة حج: آیه 32.

2- . بحار الأنوار: جلد 44، صفحه 282.

سؤال: شعائر امام حسین (علیه السلام) اعم از سینه زنی، زنجیر زنی، قمه زنی و... چه حکمی دارد؟

جواب: بنا بر مشهور بین فقها شعائر امام حسین (علیه السلام) به هر نحوی که باشد جایز، بلکه مستحب بوده و تاکنون میلیون ها نفر به برکت همین شعائر مقدسه و توجه حضرت سید الشهداء (علیه السلام) به عزاداران، به اسلام و تشیع گرویده و هدایت شده اند.

سؤال: آیا با تمسخر و استهزای افراد نادان نسبت به این شعائر، حکم آن تغییر می کند؟

جواب: تمسخر و استهزا، سبب تغییر حکم نمی شود، بلکه لازم است که افراد ناآگاه را نسبت به فلسفه و اهمیت عزاداری آگاه کنیم.

سؤال: چرا دشمنان اسلام در طول تاریخ همواره از شعائر امام حسین (علیه السلام) واهمه و ترس داشته و به روش های مختلف سعی در ممانعت از برگزاری آن می نمودند؟

جواب: زیرا رمز موفقیت و صیانت دین و مکتب تشیع در طول تاریخ، همین شعائر حضرت سید الشهداء (علیه السلام) بوده و حکومت های ظالم همیشه با زنده شدن یاد قیام عاشورا، اساس و پایه های حکومت خود را در خطر می دیدند، لذا چاره ای جز مخالفت و ممانعت از برگزاری آن نمی دیدند.

در پایان امیدواریم روزی فرارسد که همه مسلمانان و مردم جهان از مکتب امام حسین (علیه السلام)، این چراغ پر فروغ هدایت و روشنی بخش بهره های کافی و وافی گرفته، در راه سعادت دنیا و آخرت خود گام

بردارند.

{وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ} (1)

والله الموفق المستعان...

قم مقدس

محمد شیرازی

ص: 46

1- . «و آنان که ظلم و ستم کردند (در حق آل رسول و اهل ایمان) به زودی خواهند دانست که به کیفرگاهی باز خواهند گشت»، سورة شعرا: آية 227.

{ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ }

الحمد لله رب العالمين والصلو والسلام على محمد وآله الطاهرين.

هان ای عاشورا...

ای زمانة فیض و عطای الهی

ای زمانة کسب فضیلت و تقوی و اخلاق

ای هنگامة دانش و شناخت

و ای رمز پیروزی پایه های حق بر همة لشکرهای ظلمت و ظلم.

اگر از بزرگ دانشگاه تو گاندی - رهبر هند - هم درس مظلومیت از سرور و آقای شهیدان حضرت امام حسین (علیه السلام) می آموزد که چگونه مظلوم باشد تا پیروز شود پس مسلمان ها و خصوصاً شیعیان، ارادتمندان و دلباختگان آن امام و رهبر آزادگان جهان به آموختن و فراگیری و به کسب فیض و عطیه از این دانشگاه سزاوارتر می باشند.

اگر از باران این رحمت الهی که برای زنده کردن زمین های مرده فرود می آید به نحو درست و کامل استفاده شود، رویدن گل ها و به بار نشستن درختان میوه دار را در پی دارد و زمین را از گلستان و دل ها را از شادی و طراوت سرشار می نماید و هرچه درجه بهره برداری کاهش یابد به همان نسبت سود حاصله کم خواهد شد و اگر از آن بهره ای نبرند به اعماق زمین فرو رفته و آدمی را از این نعمت خدادادی زیانی غیر قابل جبران حاصل می شود. گاه همین باران رحمت در گودال ها و زمین های

پست و پرنشیب جمع شده به مرداب و باتلاقی تبدیل می شود که سبب آلودگی محیط زیست و افزایش بسیاری از بیماری ها می گردد و بسیاری نعمت های الهی که وضعی این گونه دارند.

از میوه ای چون انگور که به عنوان نوعی خوراکی استفاده می شود، گاهی در معالجه بعضی بیماری ها و تقویت جسمی افراد رنجور و بیمار در دوران نقاهت به کار می رود و گاهی هم آن را فاسد نموده و به دور می ریزند یا از آن شرابی زیانبار می سازند.

اول: از مصادیق این آیه شریفه است: {كُلُوا وَاشْرَبُوا...} (1)

دوم: از مصادیق این آیه شریفه است: {يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا...} (2)

سوم: از بین بردن و زیاده روی در مصرف که در قرآن کریم از آن منع شده است: {وَلَا تُسْرِفُوا} (3)

و {إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ} (4)

چهارم: کفران و تبدیل نعمت الهی در راه معصیت او از مصادیق این کلام خدای سبحان است: {أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا} (5)

مواردی که اشاره شد همه در بُعد مادی بودند ولی در زمینه معنوی نیز امر این گونه است چنانچه پروردگار متعال در شأن قرآن کریم فرموده است: {وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا

ص: 50

-
- 1- «از نعمت های خدا بخورید و بیاشامید»، سورة اعراف: آیه 31.
 - 2- «بهترین روش آن را اخذ کنند»، سورة اعراف: آیه 145.
 - 3- «و اسراف نکنید»، سورة اعراف: آیه 31.
 - 4- «آن ها که نعمت های الهی را بیهوده صرف نموده و تلف می کنند، برادران شیاطین هستند»، سورة اسراء: آیه 27.
 - 5- «آیا نمی بینی حال آنانی که نعمت های خدا را به کفر مبدل ساختند»، سورة ابراهیم: آیه 28.

{قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى}؛ (2)

دهه عاشورا همچون باران می ماند که گاه عاصیان و طاغیان از این مناسبت در جهت خلاف مسیر و اهداف متعالی و والای آن بهره می برند و به کشتار انسان های بی گناه و سوزاندن مساجد و حسینیه ها و مراکز دینی و یورش بر هیأت ها و دسته جات عزاداری و ایجاد فتنه و تفرقه دست می آیند چنانکه بعضی گروه های منحرف در کشورهای اسلامی (3) در راستای اجرای سیاست استعماری (تفرقه اندازان) به این گونه اعمال غیر انسانی دست می زنند.

گاه برخی افراد بی بندوبار و گنهکار از این روزها در جهت ارتکاب محرمات الهی (4) و اسراف در خوردن و آشامیدن استفاده نموده، اوقات خود را در انجام کارهای بیهوده هدر می دهند. (5)

گاه از این ایام در جهت زنده نگه داشتن یاد و خاطره حضرت سید

ص: 51

-
- 1- . «و فرستیم از قرآن آنچه را که شفای دل ها و رحمت بر اهل ایمان است و البته کافران را جز زیان چیزی نمی افزاید»، سوره اسراء: آیه 82.
 - 2- . «به آن ها بگو که این قرآن برای اهل ایمان هدایت و شفاست و اما آنان که ایمان نمی آورند گوش هایشان (از شنیدن کلام حق) گران است، بر آن ها موجب کوری و ظلالت است»، سوره فصلت: آیه 44.
 - 3- . همچون وهابی ها و گروه افراطی سپاه صحابه در پاکستان.
 - 4- . مانند اختلاط و پرسه زدن های حرام بعضی دخترها و پسرها.
 - 5- . چنانکه بعضی جوان ها با ازدحام و جمع شدن در خارج حسینیه ها و مساجد یا اطراف دسته جات عزاداری وقت خود را بیهوده تلف می کنند.

الشهداء (علیه السلام) و فواید و مزایایی که شعائر به همراه دارد استفاده می شود که بی شک این عمل از بهترین و نزدیک ترین راه های تقرب به پروردگار و موجب خیر و سعادت در دنیا و آخرت است. (1)

اما سخن خدای متعال: {يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا} (2) اقتضا می کند که همگان بهترین و کامل ترین استفاده و بهره برداری را در شئون مختلف از این ماه سوگواری بنمایند.

همان طور که خالق سبحان فرموده است: {أَجَعَلْتُمْ سِيَمَاءَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ} (3) این مطلب را می رساند که «سیراب نمودن حاجیان» و «تعمیر مسجد الحرام» در پیشگاه خدای متعال از بهترین طاعات است اما برخورداری از ایمانی مستحکم و پایدار و جهاد در راه خدا و حرکت پیگیر در راستای دستورات الهی بسیار بالاتر و والاتر از آن دو کار پسندیده و نیک می باشد.

البته هدف این جزوه بیان راه برتر و فراگیرتر برای بهترین استفاده و بهره برداری ممکن از این مناسبت در جهت خدمت به دین و انسانیت و

ص: 52

1- . جهت آگاهی پیرامون شعائر حسینی و اقسام و ضرورت و اهمیت آن به کتاب های: «بحار الأنوار: جلد 45» تألیف علامه مجلسی (قدس سره) و «نفس المهموم» تألیف محدث قمی (قدس سره) و «الشعائر الحسينية» تألیف آیه الله شهید سید حسن شیرازی (قدس سره) مراجعه شود.

2- . «به بهترین های آن اخذ کنند». سورة اعراف: آیه 145.

3- . «آیا مرتبه و مقام سقاییت و آب دادن به حاجیان و تعمیر نمودن مسجد الحرام را با مقام و مرتبت (حضرت علی (علیه السلام) کسی که به خدا و روز جزا ایمان آورده و در راه خدا جهاد نموده، یکسان می دانید؟!»، سورة توبه: آیه 19.

نجات انسان‌ها از گمراهی و تباهی است. اگر «لنین» - آن جبار ظالم تاریخ- در سخنان خود تصریح می‌کند: «کربلا را نابود و ویران کنید» هدفش نابودی روح کربلاست که سرتاسر تاریخش مالا مال از رشادت‌ها و به ذلت کشاندن جباران و طاغوتیان است هدف نابودی معنویات اخلاقی و انسانی کربلاست و تا زمانی که کربلا در قلب‌ها و سینه‌ها زنده است، سرچشمه‌ای نورافشان و هدایتگر برای دین، دانشگاه و مدرسه‌ای برای همه‌ی علما و سخنوران و نویسندگان و پایگاهی برای فضیلت و ایمان، اخلاق و تقوا باقی خواهد ماند.

اینها همه با اساس و پایه‌های کمونیسم مغایر و متناقض است (1) از این رو فریاد برمی‌آورد که کربلا را نابود کنید و این تنها سخن لنین نیست پیش از او یزید، حجاج، هارون و متوکل، (2) حکومت عثمانی‌ها (3) پهلوی

ص: 53

1- . در واقع اساس مکتب‌ها و گروه‌های منحرف، مخالف با عقل، فطرت و انسانیت و بر خلاف ادیان آسمانی است که از جمله آن‌ها نظام کمونیستی است که با تکیه بر سلاح و وحشیگری، با کشتن ده‌ها میلیون انسان و زندانی نمودن میلیون‌ها انسان آزاده، به قیمت چپاول ثروت‌ها و نابودی ملت‌ها بر کشورهای شوروی سابق و اروپای شرقی و چین در طول نیم قرن حکومت نموده. اساس اعتقاد و حرکت این گروه بر نفی پنج چیز مبتنی است: ایمان، اخلاق، خانواده، ثروت و سرمایه، آزادی.

2- . جوهر رفتار و روش طاغوت‌ها و ستمگران به یک شکل است اگرچه در رنگ و نام متعدّد و در زمان‌های متفاوت و در نقشه جغرافیایی با هم مختلف و از یکدیگر فاصله داشته باشند ملت کفر همه ملت واحدند و تاریخ همواره تکرار می‌شود و سیاست متحد و هماهنگ آن‌ها همیشه دشمنی با ادیان آسمانی و محو صبغة اخلاق و فضیلت در جامعه و به بند کشیدن آزادی‌های فردی و اجتماعی و ممانعت از شعائر و مقدسات دینی با توسل به توجیه‌ها و بهانه‌تراشی‌های گوناگون بوده است. یزید در مدت سه سال حکومت خود سه جنایت بسیار وحشتناک مرتکب شد که انسانیت و انسان‌ها را به لرزه انداخت: 1- سبط رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) و اهل بیت و اصحاب آن حضرت را به شهادت رساند، زنان و فرزندان‌شان را به اسارت گرفت و کوشید تا شعله‌های به ستوه آمده از جنایات دودمان بنی امیه را خاموش کند، اما {وَمَكْرُؤًا وَّمَكْرَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمُكْرِمِينَ} «آن‌ها با خدا مکر کردند و خدا با آن‌ها مکر نمود و البته خدا از دیگران بهتر مکر تواند فرمود». 2- هرگونه جنایت و ددمنشی و تجاوز بر نوامیس مسلمانان در مدینه منوره پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) را تا سه روز بر سپاهیان خود آزاد کرد تا آنجا که در آن سال بیش از هزار فرزند نامشروع در آن شهر به دنیا آمد. 3- سپاهی مجهز به منجنیق برای انهدام کعبه به مکه مکرّمه روانه کرد که آن لشکر پست و کافر از هیچ اهانتی نسبت به خانه خدا فروگذار نکرد و حجاج اموی تمام قدرت و توان خود را برای نابودی و ریشه کن نمودن پیروان و یاوران مکتب امام امیرالمؤمنین و امام حسین (علیه السلام) و ویرانی کربلا به کار برد که کتاب‌های تاریخ بهترین شاهد بر این حقیقت هستند و هارون عباسی سعی فراوان در محو کربلا و آثار آن نمود، محل قبر مطهر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) را زیر و رو کرد، تمام ساختمان‌های اطراف قبر مطهر را ویران و درخت سدری که برای زوار نشانه قبر مطهر و منور آن حضرت بود را قطع کرد، در حالی که در روایت است که پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله وسلم) قطع کننده درخت سدر را سه بار لعنت فرمودند. (بحار الأنوار: جلد 45، صفحه 398) و از ساختن خانه و باز شدن بازار در کربلا جلوگیری نمود (تراث کربلا: صفحه 34، بحار الأنوار: جلد 45) و متوکل عباسی نسبت به سایر خلفای جور در دشمنی با اهل بیت (علیهم السلام) و شیعیان آن‌ها، خشن تر، قسی تر و خطرناک تر از دیگران بود، در هر مکانی به تعقیب خاندان ابی طالب و شیعیان حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) می‌پرداخت، از زیارت قبر مطهر آن حضرت به شدت منع نموده و حتی دستور اعدام زوّار و آن‌هایی که مردم را بر قبر مطهر آن امام مظلوم راهنمایی می‌کنند نشسته و آن‌ها را معرفی کنند، اما فریاد شیعیان و شیفتگان شهید تشنه لب کربلا این بود: «اگر همه در این راه کشته شویم، بازماندگان و فرزندان ما دست از زیارت این بارگاه الهی برنمی‌دارند» و دستور به نابودی قبر مطهر داد و هفده بار

محل قبر را شخم زد و آب بر قبر مطهر بست و یکبار دستور داد تا گاوهایی را بر قبر شهدا بگذرانند، اما همین که حیوان ها به محل قبر مطهر حجت خدا حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) رسیدند از حرکت باز ایستادند، با چوب بر بدن آن ها زدند اما چوب ها شکست و حیوان ها قدم از قدم برنداشته و بر قبر سیدالشهدا (علیه السلام) عبور نکردند و تاریخ بیان می کند از زمان شهادت حضرت امام حسین (علیه السلام) در سال 61 هجری تا مرگ متوکل در سال 247 هجری، احدی از شیعیان جرأت سکونت در شهر کربلا را نیافت. (تراث کربلا، تاریخ طبری: جلد 11 و بحار الأنوار: جلد 45، صفحه 397).

3- . شهر کربلا همانند دیگر شهرها در جریان اختلافات داخلی و جنگ قدرت میان حاکمان عثمانی، مورد سوء قصد و تعرض آن ها قرار گرفت، سرمایه های آن را تاراج کردند، مالیات و گمرک بر اهالی شهر قرار دادند، والی عثمانی داود پاشا در سال 1421 هجری، به مدت چهار سال شهر را به محاصره خود در آورد و چندین بار به شهر حمله کرد، درختان خرما را قطع و آب را به روی اهل شهر بست و شش هزار انسان بی گناه شهر را به قتل رساند و مدت ها در گرسنگی شدیدی به سر می بردند و یکبار دیگر از سوی نجیب پاشا در زمان سلطان عبدالمجید دوم در سال 1258 هجری شهر کربلا تحت محاصره قرار گرفت، که پس از گلوله باران شهر به وسیله توپ، وارد شهر شده و سه روز تمام شهر را غارت و چپاول و انسان ها را به قتل رساند، هر جنایت فجیع و شنیع و هولناکی را مرتکب شد، انسان های بی پناه را از دم شمشیر گذرانند و آن طور که در کتاب «شهداء الفضیلة» آمده بیست هزار انسان را کشت تا جایی که مردم به ضریح مطهر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) پناه آورده و متوسل شدند اما لشکرش وارد حرم شده و هر کس که به قبر مطهر پناه آورده بود را به قتل رساندند (تراث کربلا صفحه 376 و صفحه 385 - کتاب السلاسل الذهبیه تألیف سید محمد صادق بحرالعلوم) چنانکه در زمان حکومت عثمانی ها شهر مدینه منوره هم بارها مورد تعرض و اهانت قرار گرفت.

اول، (1) وهابی ها(2) و ده ها طاغوت دیگر(3) بر این مسئله توصیه کردند، اول، (4) وهابی ها(5) و ده ها طاغوت دیگر(6) بر این مسئله توصیه کردند،

ص: 55

1- . رضا پهلوی طاغوت ایران نیز در زمان حکومت خود سیاست ضد دین را پیش گرفته و به قصد محو دین جمعی از علمای دین و هدایتگران امت را به قتل رساند، علما را از پوشیدن لباس روحانیت منع کرد، از بنا و تأسیس مساجد، حسینیه ها و مدارس دینی جلوگیری نمود، زنان را بر بی حجابی و مختلط شدن با مردان مجبور ساخت، آزادی ها را سلب و اموال را مصادره کرد، با شعائر و مقدسات دین سخت به مبارزه پرداخت و از برقراری مجالس سوگواری و گریه بر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و زنده کردن یاد و خاطرة قیام مقدس آن حضرت ممانعت کرد، از توزیع آب در کوچه ها و خیابان ها که خود یادآور مظلومیت شهید تشنه لب کربلا (علیه السلام) بود و از نصب پرچم های سیاه بر سر در خانه ها و دکان ها در ایام سوگواری به شدت جلوگیری نمود.

2- . از مذهب هایی که استعمارگران در قرن اخیر آن را پایه گذاری و تقویت نمودند، وهابیت است که دشمنی و عداوت شدیدی نسبت به همه مذاهب اسلامی و خصوصاً تشیع دارد، که با تمام توان و به کارگیری همه فکر و سرمایه خود کمر به نابودی مذهب حقه شیعه و محو آثار و شعائر آن بسته، از جمله گام هایی که در این راه برداشتند، شهر مقدس کربلا که مرکز نور افشانی فکری و مدرسه و دانشگاه رشادت، مجاهدت و شهادت می باشد را دو بار مورد هجوم وحشیانه خود قرار دادند، حکومت وهابی مسلک سعودی در سال 1216 هجری ارتشی متشکل از بیست هزار سرباز را به صورت علنی به شهر مقدسی که زوار از همه جا رو به سوی آن می آوردند گسیل داشت و دقیقاً در شب هجدهم ذی حجه (شب عید غدیر) که اهالی شهر کربلا، به قصد زیارت قبر مطهر حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) به نجف اشرف مشرف می شوند، ارتش متجاوز و سفاک سعود وارد شهر شده و جنایاتی ناگفتنی را مرتکب شدند، تنها در یک شب بیست هزار انسان را به قتل رساندند، نه بر پیرمرد کهنسال و نه بر کودک خردسال و نه بر زن ها رحم کردند، احدی از جنایات و وحشیگری آن ها جان سالم بدر نبرد، زیور آلات زنان را به یغما بردند، بر دو حرم مطهر تعدی و جسارت کردند، ضریح مطهر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و قبور شهدا را شکستند، اشیای نفیس و نایاب و گران قیمت حرمین شریفین را به سرقت بردند، زیور آلات و طلاهای سقف و شمعدان ها و قندیل ها و فرش های قیمتی و درب های مرصع و... همه را دزدیدند، پنجاه نفر را در کنار ضریح حضرت امام حسین (علیه السلام) به قتل رساندند. (تراث کربلا صفحه 63، 367، 370 و 371، جهت اطلاع بیشتر از عمق فجایع به کتاب «اعیان الشیعة» جلد 4 صفحه 370 و «شهداء الفضیلة» صفحه 288 و «تحفة العالم» جلد 10 صفحه 289 و «دائرة المعارف الإسلامیة» جلد 1، صفحه 192 و 193 مراجعه شود.

3- . و این گونه است خلق و خوی جباران ستم پیشه و جنایتکاران در اقسام و انحاء مختلف ستیزه جویی ها و ددمنشی ها با کربلا و مقدسات و شعائر آن، زیرا از اینجاست که همه نیرنگ ها، تقلب ها، دغل ها و انحرافاتشان نمایان و برملا می شود، {يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّأ أَن يَتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكُفْرُونَ} «می خواهند نور خدا را با نفس های تیره و سخنان بی مقدار خود خاموش کنند و خدا خود نگه دار نورش - و دین اسلام و معارف قرآن و اهل بیت طاهرین - می باشد، هر چند کافران را خوش نیاید».

4- . رضا پهلوی طاغوت ایران نیز در زمان حکومت خود سیاست ضد دین را پیش گرفته و به قصد محو دین جمعی از علمای دین و هدایتگران امت را به قتل رساند، علما را از پوشیدن لباس روحانیت منع کرد، از بنا و تأسیس مساجد، حسینیه ها و مدارس دینی جلوگیری نمود، زنان را بر بی حجابی و مختلط شدن با مردان مجبور ساخت، آزادی ها را سلب و اموال را مصادره کرد، با شعائر و مقدسات دین سخت به مبارزه پرداخت و از برقراری مجالس سوگواری و گریه بر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و زنده کردن یاد و خاطرة قیام مقدس آن حضرت ممانعت کرد، از توزیع آب در کوچه ها و خیابان ها که خود یادآور مظلومیت شهید تشنه لب کربلا (علیه السلام) بود و از

نصب پرچم های سیاه بر سر در خانه ها و دکان ها در ایام سوگواری به شدت جلوگیری نمود.

5- . از مذهب هایی که استعمارگران در قرن اخیر آن را پایه گذاری و تقویت نمودند، وهابیت است که دشمنی و عداوت شدیدی نسبت به همه مذاهب اسلامی و خصوصاً تشیع دارد، که با تمام توان و به کارگیری همه فکر و سرمایه خود کمر به نابودی مذهب حقه شیعه و محو آثار و شعائر آن بسته، از جمله گام هایی که در این راه برداشتند، شهر مقدس کربلا که مرکز نور افشانی فکری و مدرسه و دانشگاه رشادت، مجاهدت و شهادت می باشد را دوبار مورد هجوم وحشیانه خود قرار دادند، حکومت وهابی مسلک سعودی در سال 1216 هجری ارتشی متشکل از بیست هزار سرباز را به صورت علنی به شهر مقدسی که زوار از همه جا رو به سوی آن می آوردند گسیل داشت و دقیقاً در شب هجدهم ذی حجّه (شب عید غدیر) که اهالی شهر کربلا، به قصد زیارت قبر مطهر حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) به نجف اشرف مشرف می شوند، ارتش متجاوز و سفاک سعود وارد شهر شده و جنایاتی ناگفتنی را مرتکب شدند، تنها در یک شب بیست هزار انسان را به قتل رساندند، نه بر پیرمرد کهنسال و نه بر کودک خردسال و نه بر زن ها رحم کردند، احدی از جنایات و وحشیگری آن ها جان سالم بدر نبرد، زیور آلات زنان را به یغما بردند، بر دو حرم مطهر تعدی و جسارت کردند، ضریح مطهر حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و قبور شهدا را شکستند، اشیای نفیس و نایاب و گران قیمت حرمین شریفین را به سرقت بردند، زیور آلات و طلاهای سقف و شمعدان ها و قندیل ها و فرش های قیمتی و درب های مرصع و... همه را دزدیدند، پنجاه نفر را در کنار ضریح حضرت امام حسین (علیه السلام) به قتل رساندند. (تراث کربلا صفحه 63، 367، 370 و 371، جهت اطلاع بیشتر از عمق فجایع به کتاب «اعیان الشیعة» جلد 4 صفحه 370 و «شهداء الفضیلة» صفحه 288 و «تحفة العالم» جلد 10 صفحه 289 و «دائرة المعارف الإسلامية» جلد 1، صفحه 192 و 193 مراجعه شود.

6- . و این گونه است خلق و خوی جباران ستم پیشه و جنایتکاران در اقسام و انحاء مختلف ستیزه جویی ها و ددمنشی ها با کربلا و مقدسات و شعائر آن، زیرا از اینجاست که همه نیرنگ ها، تقلب ها، دغل ها و انحرافاتشان نمایان و برملا می شود، { يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ } «می خواهند نور خدا را با نفس های تیره و سخنان بی مقدار خود خاموش کنند و خدا خود نگه دار نورش - و دین اسلام و معارف قرآن و اهل بیت طاهرین - می باشد، هر چند کافران را خوش نیاید».

طاغوت های همچون بکر و صدام که دو حوزه علمیة نجف و کربلا را

ص: 56

متلاشی کردند و در جریان جنبش مردمی عراق، صدام بیش از سی هزار نفر از مردم را کشت، مساجد و حسینیه ها و مدارس و کتابخانه ها و در مانگاه ها و قبور علما و هزارها خانه و باغ و مغازه و مراکز تجاری را ویران کرد، دو گنبد مطهر حرم(1) حضرت سیدالشهدا و حضرت ابوالفضل العباس (علیهما السلام) را با گلوله های توپ مورد اصابت قرار داد و چنان هولناک و حمام خونی در دو حرم مقدس و منور به راه انداخت که قابل وصف نیست(2) و این جنایت استمرار همان جنایت های لشکر یزید در مدینه منوره و حرم مطهر پیامبر عظیم الشأن اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) و جنایت های حجاج به دستور خلیفه اموی در مسجد الحرام است.

اما سنت و ارادة الهی در این جهان، رفعت و اعتلای پرچم و نابودی و ذلت باطل است، لذا همه طاغوت ها و ستمگران رفتند {وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ} (3) و کربلا همچنان پاک و پاینده و بالنده پابرجاست و خود سرچشمه دین و عقیده و آموزشگاه اخلاق و فضیلت و تحرک می باشد و از لحظه شهادت آن امام و سرور شهیدان (علیه السلام) تاکنون کربلا چراغی فراروی همه مجاهدان و آزادگان و نور روشنگری فرا راه همه امت ها و ملت ها و مدرسه ای برای تربیت عالمان و مبلغان و حاملان قلم بوده و تا روز ظهور حضرت صاحب الامر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) باقی خواهد ماند.

ص: 57

- 1- . و دو ضریح مطهر.
- 2- . برای آگاهی بیشتر از جنبش مردمی عراق و اهداف و ابعاد آن و نیز نتیجه های به دست آمده و همچنین جنایات و جرایم رژیم صدام به کتاب «العراق بین الماضي والحاضر والمستقبل» مراجعه شود.
- 3- . «و در این دنیا و روز جزا به جز لعنت خالق متعال، بهره هایی نبردند» سوره هود: آیه 60.

همان گونه که عقيلة بنی هاشم حضرت زینب کبری (علیها السلام) خطاب به حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) عرضه داشت: «وَ يَنْصِبُونَ - النَّاسَ - لِهَذَا الطَّفِّ عِلْمًا لِقَبْرِ أَبِيكَ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ لَا يَدْرُسُ أَثْرَهُ وَلَا يَعْفُو رَسْمَهُ عَلَى كُرُورِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ وَ لِيَجْتَهِدَنَّ أُمَّةُ الْكُفْرِ وَ أَشْيَاعُ الضَّلَالَةِ فِي مَحْوِهِ وَ تَطْمِيسِهِ فَلَا يَزْدَادُ أَثْرَهُ إِلَّا ظُهُورًا وَ أَمْرَهُ إِلَّا عُلُوقًا».

«در این سرزمین انسان ها چنان عَلم و نشانی بر قبر مطهر پدرت حضرت سید الشهداء (علیه السلام) برپا کنند که به گذشت سال ها و قرن ها نه اثرش کهنه شود و نه صورتش پنهان و چه بسیار که امامان کفر و پیروان ضلالت می کوشند تا اثرش را محو و مخفی کنند اما - حاشا و کلا - هر روز اثرش ظاهرتر و یاد و شأن و جلالتش رفیع تر گردد» (1) و نیز آن بانوی طاهره (علیها السلام) خطاب به یزید فرمود: «فَكَيْدَ كَيْدِكَ وَ اسْعَ سَعْيِكَ وَ نَاصِبَ جُهْدِكَ فَوَ اللَّهُ لَا تَمْحُو ذِكْرَنَا وَ لَا تُمِيتُ وَحْيَنَا».

«همه نیرنگ ها و خدعه هایت را به کار بند و همه تلاش و کوشش خود را بنما، اما به خدا سوگند که توان محو کردن نام و یاد ما خاموش کردن فروغ جاودانه وحی ما را نخواهی داشت» (2).

زود باشد که صدام این طاغوت عراق به اذن پروردگار متعال همچون سایر طاغوت ها و ستمگران پیشین سرنگون گردد { وَ سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ } (3).

ص: 58

1- . کامل زیارت: صفحه 362.

2- . زیارت حضرت زینب کبری (علیها السلام) معروف به «زیارت مفجعه».

3- . «و نزدیک است که ظالمان بدانند بر چه دوزخ و کیفرگاهی باز گردند» سورة شعرا: آية 227.

بر ما که رضایت خالق و سعادت در روز جزا را آرزو داریم واجب است تا همه تلاش و توان خود را برای زنده نگه داشتن کربلا- و تماممشاهد مشرفه در دو بُعد مادی و معنوی بکار بریم و از این چراغ پرفروغ، بیشترین استفاده را بنماییم، چراغی که راه و صحنه کارزار را بر همه طالبان سعادت در این دیار و بهشت برین در آن جهان نمایان و نشان دهد که «حسین (علیه السلام) مشعل هدایت و کشتی نجات است» و عاشورا بهترین زمان برای رسیدن به این هدف والا می باشد.

6/ شوال المکرم/1414 هجری

قم مقدس

محمد شیرازی

ص: 59

فصل اول: تبلور کرامات و ارزش های اخلاقی

لازم است از مجالس یادآور قیام عاشورا جهت تثبیت و استوار شدن پایه های ایمان و فضیلت تقوا و ارزش های اخلاقی در میان مسلمانان استفاده شود، چراکه آراسته شدن به صفات والای انسانی مسلمانان را در برابر بیماری های گوناگون روانی که اکنون در جهان مادیگر منتشر گردیده مصون می دارد، چنانکه باید در جهت گسترش و تقویت هرچه بیشتر این صفات و ارزش ها در افراد تلاش گردد که صفات و خصلت ها دارای مراتب و درجات می باشند.

ضروری است برای ارشاد و تبلیغ و نشر احکام الهی از تعالیم حیات بخش پیامبر عظیم الشان اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) که امت ها را به تطبیق شورا و به اجرا درآوردن آزادی های اسلامی و تحقق امت واحده و اخوت اسلامی، برقراری صلح و آرامش و عمل به وظیفه عقلی و دینی امر به معروف و نهی از منکر دعوت نموده و در پرتو آن ها سعادت در دنیا و آخرت را وعده فرمود، به بهترین وجه بهره برداری شود.

برای تحقق این مفاهیم و جامه عمل پوشاندن به این اصول حیاتی در جامعه اسلامی بود که پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و امام امیرالمؤمنین و امام حسن (علیهما السلام) تا به آن حد تلاش و مجاهدت نمودند و امام حسین (علیه السلام) هم با قیام مقدس خود در همان مسیر قدم برداشته و در سخنان خود به هدف و انگیزه از قیام خود تأکید فرمود: «أَنْتِي لَمْ أَخْرُجْ أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا مُفْسِدًا وَلَا

ظَالِمًا وَإِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلْبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي وَشَيْعَةِ أَبِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام)» (1).

و فرمود: «نَحْنُ وَبَنُو أُمَّيَّةَ اخْتَصَمْنَا فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ قُلْنَا: صَدَقَ اللَّهُ وَقَالُوا: كَذَبَ اللَّهُ، فَنَحْنُ وَإِيَّاهُمْ الْخَصْمَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (2).

و خطاب به پروردگار متعال عرضه داشت: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ مَا كَانَ مِنَّا تَنَافُسًا فِي سُلْطَانٍ وَلَا التَّمَسُّسَ مِنْ فَضُولِ الْحُطَامِ وَ لَكِنْ لِنُرِي الْمَعَالِمَ مِنْ دِينِكَ وَ نُظْهِرَ الْإِصْلَاحَ فِي بِلَادِكَ وَ يَأْمَنَ الْمَظْلُومُونَ مِنْ عِبَادِكَ وَ يُعْمَلَ بِفَرَائِضِكَ وَ سُنَّتِكَ وَ أَحْكَامِكَ...» (3)

که اگر در دو ماه محرم و صفر که در سوگ شهادت سید شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین (علیه السلام) حداقل یک میلیون مجلس در سرتاسر کشورهای اسلامی و غیر اسلامی برپا شود هیئت های برگزار کننده و مسئولین آن برای هر مجلس یک کتاب فرهنگی، اخلاقی یا اعتقادی و ... در جهت آگاه کردن مردم نسبت به دین چاپ و به صورت رایگان توزیع کنند و اگر هر مؤسسه ای تلاش و کوشش کند تا سطح فعالیت های دینی

ص: 62

1- . «به هوای راحتی و نشاط و یافتن فساد و یا ظلم بر بندگان خروج نمودم بلکه خروج کردم تا امت جدم رسول گرامی اسلام و شیعیان پدرم امیرالمؤمنین را اصلاح و از ظلم ها رهایشان سازم»، ناسخ التواریخ.

2- . «ما و فرزندان امیه درباره خدا با یکدیگر خصومت کردیم، ما همه گفته ها و وعده های الهی را تصدیق نموده و بر حق دانستیم و آن ها همه را تکذیب کردند و این خصومت تا قیامت پایان ناپذیر است» کتاب الامام الحسین: نوشته سید علی جلال المصری.

3- . «پروردگار! تو خود از نیت و مقصود ما آگاهی که آنچه از ما صادر شد برای رسیدن به حکومت و سلطنت و یا طلب زرق و برق دنیا نبود بلکه برای این بود که قوانین و معالم دین تو را حاکم و عدل و صلاح و اصلاح را در بلاد تو ظاهر کنیم تا بندگان ستم کشیده ات در امن و امان به سر برند و به واجبات و سنت ها و احکام تو عمل شود و...»، تحف العقول.

و مذهبی و خدمات اجتماعی خود را از طریق تأسیس یک حسینیه یا مسجد یا مؤسسه ای دینی در دیگر مناطق دور یا نزدیک یا با برپا نمودن یک مجلس سوگواری دیگر گسترش دهد، این بدان معنی می گردد که این هیئت های اداره کننده خود در جهت رشد دانش و پیش و فکر مردم در امر دین و هدایت آنها و نیز در جهت کاستن از درد و رنج و مشکلات و گرفتاری های فراوان آن ها سهیم گردیده اند. امیر المؤمنین (علیه السلام) می فرماید: (النَّاسُ صِنْفَانِ: إِمَّا أَخٌ لَكَ فِي الدِّينِ وَإِمَّا نَظِيرٌ لَكَ فِي الْخَلْقِ)(1).

اگر سوگواران و عزاداران حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) نسبت به اهداف مقدس اسلام اهتمام ورزند بی تردید دو ماه پر فیض و با برکت محرم و صفر از بهترین و مناسب ترین فرصت ها جهت دعوت امت ها به دین مبین اسلام و مذهب حقه تشیع و نشر مبادی حق و ارزش های والای انسانی و گسترش آن هاست.

در حدیث شریف است: (مَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَى الْجَهَّالِ أَنْ يَتَعَلَّمُوا إِلَّا وَقَدْ أَخَذَ عَلَى الْعُلَمَاءِ أَنْ يَعْلَمُوا)(2).

پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمودند: (إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ فِي أُمَّتِي فَلْيُظْهِرِ الْعَالِمُ عِلْمَهُ وَإِلَّا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)(3).

ص: 63

1- «مردم دو دسته اند: یا برادران تو هستند در دین و یا هموعان تو هستند در خلقت» بحار الأنوار: جلد 33، صفحه 600.

2- «خداوند متعال پیش از آنکه از نا آگاهان پیمان فراگیری علم گیرد از علما و دانشمندان بر آموختن علم پیمان گرفته است»، بحار الأنوار: جلد 1.

3- . چون بدعتی در امتم ظاهر شد، بر عالم دین است که دانش خود را ظاهر کند و با آن به مقابله پردازد در غیر این صورت لعنت خدا و ملائکه و همه انسان ها بر او باد»، بحار الأنوار: جلد 54، صفحه 234.

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند: (وَمَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ أَنْ لَا يُقَارُوا عَلَى كِطَّةِ ظَالِمٍ وَلَا سَعْبِ مَظْلُومٍ). (1)

ص: 64

1- . «پروردگار متعال از دانشمندان عهد و پیمان گرفت تا در برابر سودجویی ستمکاران و مظلومیت مظلومان ساکت نشینند»، نهج البلاغه: خطبة شقشقیّه.

فصل دوم: مسئولیت های اجتماعی

هواهای نفسانی از یک سو و سیاست های استعمارگران شرق و غرب از سوی دیگر موجب گردیده که جمع کثیری از مسلمانان نسبت به قوانین الهی بی توجه و بی اعتنا شوند و به شدت به ظواهر فریبنده و لذت های زود گذر دنیا روی آورند، از این رو میلیون ها حاجت و نیاز و مشکلات فردی و اجتماعی همچنان لا ینحل باقی مانده است.

آمارهای ازدواج کاهش یافته، تجرد و تنهایی با همه خطراتش در جوامع اسلامی شایع شده، بسیاری از مردم فاقد مسکن و سرپناه برای زندگی هستند، داروهای مورد نیاز مفقود و یا با کمبود و گرانی مواجه است، کمبود قابل ملاحظه ای در فضاهای آموزشی و مدارس و آموزشگاه ها با توجه به مقدار مورد نیاز مشاهده می شود، زمینه های اشتغال کم و با شرایط سخت و قیدها و قوانین بی حد و حصر و پیچیده ای روبرو بوده که خود سبب و عامل افزایش بیکاری گردیده و سیر متناسب با رشد جمعیت نسبت به خدمات اجتماعی در زمینه های مختلف متوقف شده، از قبیل: راهسازی، افزایش و گسترش شبکه های آب و برق، آماده سازی مخازن آب مورد نیاز در مناطق مختلف خصوصاً در روستاها و مزارع، افزایش فضای سبز و درختکاری در داخل شهرها و غیر آن مانند کارخانجات، مدارس، بیمارستان ها و...

آنچه مسلم است اینکه مجالس عزاداری حسینی دارای تأثیری فزاینده

و شکوفا کننده جنبه های عاطفی روحی و روانی و نوعی محرک عقلی و مؤثر در جهت دهی به سلوک و رفتار انسانی دارند و ایجاد شفقت و مودت میان آن ها و به انجام رسانیدن خدمات فردی و اجتماعی به نحو مطلوب بهره برداری شود، هر سال میلیون ها نیاز امت اسلامی به انجام می رسد و البته دستیابی به این هدف بسیار مهم نیازمند مساعدت و مشارکت سه گروه می باشد:

1- سخنرانان که با توجیه، هدایت و ارشاد مردم نسبت به اهمیت همیاری و همکاری در جهت خدمات اجتماعی و انجام کارهای نیک با بیان داستان های آموزنده و مشوق و استشهاد به آیات و روایات که مردم را به انجام این امور دعوت می کند می توانند نقش سازنده و مهمی را در تحقق این حرکت مهم در جامعه اسلامی ایفا کنند.

در روایت است: (مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعِينَ حَاجَةً أَيْسَرُهَا دُخُولُ الْجَنَّةِ) (1).

حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) فرمودند: (وَاعْلَمُوا أَنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، فَلَا تَمَلُّوا النَّعْمَ فَتَحُوزُوا بِهَا) (2).

2- تشکیل هیأت هایی از افراد امین، مورد اعتماد و مخلص در هر مسجد و حسینیه و مدرسه و... که با برنامه ریزی در پرتو مجالس به جمع آوری

ص: 66

1- «هر کس یک حاجت برادر مؤمن خود را برآورده کند در قیامت هفتاد حاجت او که دخول در بهشت آسان ترین آن هاست، برآورده می شود».

2- «بدانید که توجه و سرازیر شدن نیازهای مردم به سوی شما، از نعمت ها و تفضل های الهی بر شماست، نعمت ها را از کف ندهید که نکبت و نقتم جایگزینش شود» از خطبه حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) در بیان مکارم اخلاق کشف الغمّه: جلد 2، صفحه 242.

کمک های مردمی در برآورده ساختن نیازهای افراد مستمند با رعایت ضرورت ها و اولویت ها اقدام نمایند.

3- مشارکت و همکاری افراد نیکوکار و تجار توانمند جهت سرمایه گذاری و به انجام رساندن کارهای خیر. حضرت امام حسین (علیه السلام) با تأکید بر تسریع در کارهای خیر و انفاق در راه خدا می فرماید: (مَالُكَ إِن لَّمْ يَكُنْ لَكَ كُنْتَ لَهُ، فَلَا تَبْقَ عَلَيْهِ، فَإِنَّهُ لَا يَبْقَى عَلَيْكَ وَ كَلُّهُ قَبْلَ أَنْ يَأْكُلَكَ).⁽¹⁾

در این راستا خود دانشمندی را دیدم که با استفاده از مجالس حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و تشویق مردم بر انجام کارهای خیر در مدت زمان نیم قرن بالغ بر سیصد و پنجاه مؤسسه فرهنگی - خدماتی دایر و تأسیس نموده بود.

دانشمند دیگری را دیدم که در مدت ده سال چهل مؤسسه را پایه گذاری نمود.

ص: 67

1- «مال خود را مالک باش وگرنه مالک تو خواهد بود، امانش مده و بر جایش مگذار که تورا امان ندهد، آنرا - در کارهای خداپسندانه - خرج نموده و نابود کن پیش از آنکه تورا نابود نموده و در کام خود فرو برد».

فصل سوم: توجه و عنایت به مؤسسات و ترمیم آنها

فعالیت مؤسسات دینی از دو بُعد قابل بررسی است:

1- از نظر کمی و مرحله حجم و تعداد.

2- از نظر کیفی و نحوه فعالیت.

اما از بُعد کمی و میزان گستردگی آن نقص و کمبود بسیار زیاد و قابل ملاحظه ای در تعداد مؤسسات دینی اعم از مذهبی، فرهنگی و اجتماعی برای مسلمانان در جهان اسلام و برای سازمان ها و گروه های اسلامی در کشورهای غیراسلامی مشاهده می شود.

این در حالی است که وظیفه ما مسلمانان تبعیت و الگوپذیری کامل از دستورات و سیره پیامبر عظیم الشان اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) است که در شهر مدینه منوره با همه کوچکی آن نزدیک به پنجاه مسجد بنا فرمودند.

البته این نقص و کمبود را می توان با بهره برداری صحیح از مناسبت عاشورا رفع نمود، بدین صورت که خطبا و مسئولین هیأت ها و مجالس سوگواری با تحریک و دلگرمی و تشویق مردم در جهت سهیم شدن و همیاری در این حرکت اساسی، اقدام به تأسیس و بنای مؤسسات دینی بنمایند.

اگر مسلمانان توانستند از طریق این مجالس پر فیض که در این ایام در سرتاسر کره زمین برقرار است، هر سال یکصد هزار مؤسسه اعم از مسجد، حسینیه، مدرسه، کتابخانه، بیمارستان، درمانگاه، مراکز بهزیستی،

فرستنده های رادیویی و تلویزیونی، مراکز تربیتی و پرورشی، انتشار روزنامه و مجلات (1) تأسیس کنند پس از پانزده سال تنها به تعداد مؤسسات و مراکز مسیحیت در قاره آفریقا رسیده ایم چنانچه در بعضی آمارها تعداد مؤسسات آن ها در این قاره را یک میلیون و پانصد هزار شمرده اند. (2)

ص: 70

1- . مؤلف عالی مقام «دام ظلّه» در کتاب های «الفقه: الدولة الاسلامیة» و «الفقه: الاجتماع» و «الوصول الی حکومت واحد اسلامیه» و جزوه «رسالة المساجد و الحسينیات»، مسأله اهمیت مؤسسات دینی و اجتماعی و نقش حیاتی و زیربنایی آن ها در حفظ جامعه را با دقت مورد بحث قرار داده اند.

2- . قاره آفریقا متشکل از 40 کشور و دارای 600 میلیون جمعیت است که 234 میلیون آنان مسلمان و باقی پیرو دیگر ادیان و مذاهب می باشند. در طی چند دهه اخیر واتیکان جهت مسیحی نمودن آن قاره، تبلیغات وسیع و گسترده ای را انجام داده است، از جمله: 104 هزار کشیش و روحانی مسیحی و 93 هزار دستیار و معاون کشیش جهت تبلیغ از آیین مسیحیت به آن قاره اعزام داشتند، با توجه به اینکه در حال حاضر مسیحیت دنیا از وجود (4/250/000) مبلغ تمام وقت و فارغ البال در سرتاسر دنیا سود می برد، مرکزی را جهت ترجمه انجیل به تمام لغات متداول در آفریقا که بالغ بر 422 لغت می باشد افتتاح نموده و تنها در سال 1993 میلادی، 128 میلیون نسخه انجیل در آن قاره توزیع نمودند، چنانکه مبلغ 22 میلیارد دلار برای تبلیغات و فعالیت های خود در قاره آفریقا اشاره می کنیم: 1- تأسیس 16671 انجمن و مرکز تبلیغی تا سال 1990 میلادی. 2- نظارت کلیساها بر 500 دانشکده و دانشگاه. 3- تأسیس 489 مدرسه دینی برای تربیت کشیش و روحانی مسیحی. 4- تأسیس مجمع کلیساها بر 2594 مدرسه راهنمایی و 83900 مدرسه ابتدایی و 11130 مهد کودک و 115 مدرسه برای افراد بی بضاعت - با توجه به اینکه اکنون 6 میلیون مسلمان در مدارس تحت نظارت و پوشش تبلیغی مسیحیت در آفریقا مشغول به درس می باشند. 5- کلیساها در سرتاسر قاره دارای 600 بیمارستان و 5112 درمانگاه می باشند. 6- و نیز دارای 256 دارالایتام و 130 آسایشگاه بیماران و 85 آسایشگاه جهت زن های بی سرپرست می باشد. 7- 75 مجله به تبلیغات مسیحیت و بیان مسائل دینی آن ها اختصاص دارد. 8- صدها انتشارات و چاپخانه برای چاپ و توزیع مجانی کتاب در اختیار دارند. 9- تربیت نویسندگان، که تنها در سال 1987 میلادی 62800 کتاب و عنوان جدید در خصوص تبلیغات مسیحیت منتشر گردید.

این امری محال و دست نیافتنی نیست در صورتی که آدمی برخوردار از اراده ای قوی، عزمی راسخ و همتی والا می باشد و چه بسا تنها یک انسان می تواند حرکتی وسیع و گسترده به راه انداخته و رهبری کند چنانکه در آیه شریفه درباره حضرت ابراهیم خلیل الرحمن (علیه السلام) آمده است: {إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً} (1) و در روایت است: (الْمُؤْمِنُ وَحْدَهُ جَمَاعَةٌ) (2) و در شعر منسوب به امام امیر المؤمنین (علیه السلام) آمده است:

أَتَزَعُمُ أَنَّكَ حِرْمٌ صَغِيرٌ *** وَفِيكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ

«آیا گمان داری که تو موجود کوچک و ناچیزی هستی و حال آنکه عالمی بزرگ در تو متحجّر است».

تاریخ بر این حقیقت گواه است که گاه معدود افرادی مسیر حرکت و حیات امتی را تغییر داده اند.

اما از نظر بُعد کیفی بسیار اتفاق افتاده که مؤسسه خیریه ای مانند مسجد، حسینیه، مدرسه، کتابخانه و انتشارات تأسیس می شود اما از نظر وجود مدیریت لایق و کارآمد (3) یا در مشورت پیرامون نحوه اداره (4) و یا

ص: 71

1- «بدرستی که ابراهیم یک امت بود»، سوره نحل: آیه 120.

2- «مؤمن به تنهایی به منزله یک گروه و جماعت است».

3- مانند دکتر، مهندس، دانشمند و مدرس و مدیر و کارمند که مؤلف عظیم الشأن در کتاب «استمرارية المؤسسات الإسلامية» به تفصیل به مؤسسات و مراکز دینی و خدماتی و راه ها و روش های ادامه حیات و فعالیت آن ها اشاره فرموده اند.

4- چنانکه بر هیأت های اداره کننده این مراکز است که افرادی مؤمن و لایق را با نحوه اداره صحیح آشنا و آموزش دهند تا در آینده آن مؤسسات از نظر مدیریت دچار وقفه نشوند.

در کارهای اجرایی خود با مشکل مواجه هستند، یا به مشکلات مالی از قبیل کمبود بودجه و نبود کمک های مالی اهل خیر جهت اتمام بنا و تهیه مایحتاج یا ترمیم خرابی های مراکز قدیمی و در شرف تخریب برخورد می کنند.

تأمین و تکمیل همه این کمبودها از راه تحریک منطقی عقل و احساسات عاطفی بر حبّ و دوستی هر نیک و خیر ممکن می باشد زیرا آن کس که حس عاطفی اش بیدار و شکوفا شود قلبش او را به سوی خیرات و کارهای پسندیده راهنمایی می کند.

این امر نسبت به مؤسسات انتفاعی و تجاری و مانند آنکه به اسلام و انسان ها خدمت می کنند نیز این گونه است و شاید اگر اجتماع به این بُعد از نیاز خود در این مقطع زمانی توجه کند اثرات و ثمرات وافری را در دو بُعد کمی و کیفی به دست آورد. - ان شاء الله تعالی -

ص: 72

فصل چهارم: بازگرداندن حقوق انسان ها

ممکن است از واقعه کربلا در جهت حل مشکلات سیاسی که امروز گریبانگیر امت اسلامی شده استفاده نمود که از آن جمله:

1- مشکل استبداد و دیکتاتوری سردمداران و سلاطین حاکم بر کشورهای جهان سوم و نیز رسوایی های طاغوتیان و حاکمان جور که بندگان خدا را به بردگی، اموال و سرمایه ها را چپاول و دین خدا را به بازی گرفته اند زیرا مصالح شخصی جمله ای از حاکمان و برخی سرمایه داران مترف و عالمان سوء تنها به وجود اختلافات و تمایزات شدید اجتماعی و حاکم بودن روح بردگی در میان مردم بستگی دارد و حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) برای ریشه کن ساختن و محو همین معضلات اجتماعی به جهاد پرداختند، چنانکه حضرت فرمود:

(إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلَبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِّي وَ شِيعَةِ أَبِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ...)(1).

(عَلَى الْإِسْلَامِ السَّلَامُ إِذْ قَدْ بُلِيَتْ الْأُمَّةُ بِرَاعٍ مِثْلِ يَزِيدَ وَ لَقَدْ سَمِعْتُ جَدِّي رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: الْخِلَافَةُ مُحَرَّمَةٌ عَلَى آلِ أَبِي سُفْيَانَ)(2).

ص: 73

1- «تنها برای طلب اصلاح و صلاح در امت جدم و شیعیان پدرم امیرالمؤمنین (علیهم السلام) خروج نمودم، می خواهم به معروف امر و از منکر نهی کنم» ناسخ التواریخ.

2- «زمانی که امت به فرمانروایی چون یزید گرفتار آید باید دست از اسلام شست، از جدم رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) شنیدم که فرمود: خلافت و رهبری امت بر خاندان ابی سفیان حرام می باشد» این جمله از حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) خطاب به مردان هنگام طلب از حضرت برای بیعت با یزید فرمود، «نفس المهموم مرحوم محدث قمی: صفحه 70».

و فرمود: (إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ وَمَعْدِنِ الرَّسَالَةِ... وَيَزِيدُ رَجُلٌ فَاسِقٌ، شَارِبُ الْخَمْرِ، قَاتِلُ النَّفْسِ الْمُحَرَّمَةِ، مُعَلِّنُ بِالْفِسْقِ وَ مِثْلِي لَا يُبَايَعُ مِثْلَهُ). (1)

و فرمود: (أَلَا وَإِنَّ الدَّعِيَّ ابْنَ الدَّعِيِّ قَدْ رَكَزَ بَيْنَ اثْنَيْنِ، بَيْنَ السَّلَّةِ وَالذَّلَّةِ وَ هَيْهَاتَ مِنَّا الذَّلَّةُ، يَا بِي اللَّهِ لَنَا ذَلِكَ وَ رَسُولُهُ وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ حُجُورٌ طَابَتْ وَ طَهَّرَتْ وَ أُتُوْفُ حَمِيَّةٍ وَ نُفُوسٌ أَلِيَّةٌ مِنْ أَنْ نُؤْثِرَ طَاعَةَ اللَّئَامِ عَلَى مَصَارِعِ الْكِرَامِ). (2)

شاید انگیزه و علت همه ستیزه جویی ها و جنگ و مقابله طاغوت ها در طول تاریخ با فکر، راه، شهر، حرم، زیارت، شعائر، مصیبت و گریه، عزاداری و یاد حضرت ابا عبدالله الحسین (علیه السلام) همین باشد.

2- طبیعت نژاد پرستی نژاد پرستی که اکنون بر اغلب کشورهای جهان حتی در بین آن هایی که خود را امتی پیشرفته می دانند حاکم است.

آری در دنیای امروز برتری نژادی، تمایزات در لغت، جغرافیا، ملیت و قبیله از اصول و اجزای لاینفک سیاست به حساب می آید. (3)

ص: 74

1- «ما خاندان نبوت و معدن رسالتیم... و یزید فردی فاسق، شرابخوار، قاتل انسان های بی گناه و آشکار کننده فسق و فجور است و چون من با مثل او بیعت نمی کند» و زمانی که ولید والی مدینه از آن حضرت خواست تا با یزید بیعت کند، این سخن را فرمود. «مقتل خوارزمی».

2- «همانا زنازاده فرزند زنازاده ما را میان دو راه مخیر کرده: به شمشیر کشته شویم یا که ذلت را برگزینیم و هیهات که ما در راه ذلت قدم نهیم که خدا و رسول او و مؤمنان و دامن های پاک و مطهر و سرهای غیور و پر شور و جان های سرافراز و با عزت هرگز زبونی ما را که طاعت فرومایگان پست را بر نبردی مردانه ترجیح دهیم، نمی پسندند» از خطبه حضرت امام حسین (علیه السلام) در روز دهم محرم. (نفس المهموم: صفحه 245).

3- . به کتاب «القومیات فی خمسين سنة» به تألیف مؤلف بزرگوار مراجعه شود.

3- فرو نشانیدن آتش فتنه ها و جنگ ها آشوب های موجود در کشورهای اسلامی که در طول پنجاه سال اخیر استعمارگران آن ها را شعله ور ساخته و اکنون کانون و مرکز نزدیک به هشتاد درصد از جنگ ها، کشمکش ها و برخوردهای نظامی جهان در کشورهای اسلامی می باشد.

4- تأسیس مراکز خدماتی مراکز خدماتی در جهت نجات انسان ها از گرسنگی، فقر، بیماری و امثال آن که حلّ این مشکل ها - تا حد زیادی - با توجه بیشتر خطبا به مسئولیت خطیر دینی و مذهبی خود و همت مؤسسين و هیأت های اداره کننده مساجد و حسینیه ها به توزیع کتاب های فرهنگی و توجیهی (که به آگاه کردن امت نسبت به مشکلات و راه حل های آن پردازد) و از طریق حرکت سازنده رسانه های ارتباط جمعی و ایفای نقش خود ممکن می باشد تا در مسیر تطبیق سخن ذات الهی {يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ} (1) و در جهت تطبیق آیه شریفه: {إِنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاهُ شُرُوعًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ} (2) گام بردارند.

ضروری است که دایرة استفاده و بهره برداری از ماه محرم و صفر و معنویات انبوه و فراوان آن را در راه خدمت به انسانیت و تحقق صلح و آرامش در دنیا گسترش دهیم البته به سیر کُند و استفاده محدود و اندک

ص: 75

-
- 1- . (خدای متعال مقام و منزلت اهل ایمان و آنان که از دانش بهره ای برده اند «در دو جهان» رفعت می بخشد)، سورة مجادله: آیه 11.
 - 2- . (ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و آنگاه شما را گروه ها و قبایل مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید و بدانید که برترین شما نزد خدا با تقواترین شماست)، سورة حجرات: آیه 13.

از این رویداد مهم تاریخی که نقطه عطفی در تاریخ بشریت است بسنده نکنیم، چنانکه بعضی از دست اندکاران مجالس اعمّ از خطیب و یا مسئولین هیأت‌ها به بهره برداری کم اکتفا نموده اند.

ص: 76

مناسب است از مجالس عاشورا در جهت تأکید بر ضرورت بازگشت به اسلام و احکام و شعائر آن استفاده شود چنانچه اشاره شد لنین گفته بود: «کربلا را نابود کنید» و در حدود یک قرن پیش گلدستون رئیس بریتانیایی در مجلس عوام انگلستان گفته بود: «اگر می خواهید در کشورهای اسلامی پایدار و گام هایتان استوار باشد بر شما باد که قرآن را از زندگانی مسلمانان خارج و از سفر حج آن ها ممانعت کنید» و امروزه خود شاهدیم که چگونه غربی ها و دشمنان دین به هر دو خواسته خود جامه عمل پوشانیده اند.

حج را به کاروان هایی کوچک و بیگانه از هم در زمانی معین و روزهایی اندک محدود نموده و با مراقبت شدید از سوی جاسوس ها و مأموران امنیتی محصور ساخته اند که دیگر نه آشنایی و شناختی میان مسلمانان است نه تبادل نظرانی، نه کنفرانسی و نه اندیشه ای برای حل مشکلات مسلمانان و نه... هیچ در کار نیست.

و حج از عنوان {قِيَمًا لِلنَّاسِ} (1) و اینکه در پرتو اتحاد و تسلیم امر دین بودن مسلمانان {لِيَشْهَدُوا مَنَفَعًا لَهُمْ...} (2) تا حدّ زیادی تهی گردیده است.

ص: 77

1- . (حافظ ایمان، اتحاد و نگهبان مصالح دین و دنیای مسلمانان بودن)، سورة مائده: آیه 97.

2- . (در آن منافع «دنیوی و اخروی» خود را شاهد باشند)، سورة حج: آیه 28.

در کنار این ها حرم های مطهر خاندان رسالت (علیهم السلام) و یاران آنان و دیگر آثار به جای مانده از صدر اسلام را ویران و از میان برداشتند و حج را - و هر موسم دیگر - به پایگاهی برای اختلاف و نزاع و خصومت میان مسلمانان تبدیل کردند(1)

و مسلمانان را از احکام و دستورات حیات بخش قرآن که سعادت جاودانه به دنبال دارد، دور ساختند.

اخوت اسلامی را به بند کشیدند تا جایی که امروزه اهل هر منطقه در منطقه دیگر خارجی و بیگانه است، امت واحده اسلامی را تکه تکه کردند تا آنجا که مسلمانان به صورت امت های متعدده و محدود به حدود جغرافیایی درآمده اند که هرگز خالق متعال چنین حکم و قانونی بر آن ها نازل نفرموده است.

آزادی های اسلامی را خفه کردند و دیگر مجالی برای اظهار نظر برای سخن گفتن و برای ارائه فکر و برنامه باقی نگذاشته اند.

قوانین باطل و دروغی را وضع و به مورد اجرا گذارده اند که بمانند زنجیر انسان ها را اسیر و از انجام هر حرکت و کوششی در جهت عمران و آبادانی، در تجارت، زراعت، صنعت، سفر و اقامت و در سایر شئون و نیازهای زندگی باز داشته است.

مشورت در انجام کارها و شئون حکومت را منتفی کردند که اکنون حاکمان و سردمداران به افرادی مستبد تبدیل شده اند دیگر نه انتخابات

ص: 78

1- . مؤلف عالی مرتبه در کتاب «الحج بین الامس و الیوم و الغد» مشکلاتی را که در برابر مسلمانان در مراسم حج ایجاد گردیده و این نکته که حج در سابق چگونه بوده و حال به چه شکل درآمده و نیز راه حل های پیشنهادی جهت بهبودی ساختار کنونی حج و راه های بهره برداری صحیح و دقیق از این تجمع عظیم دینی را تبیین و تشریح نموده اند.

آزادی در کار است و نه مؤسسات زیربنایی برای حفظ و صیانت حکومت از بیراهه رفتن و استبداد در حکم.

هر گونه سازماندهی، انسجام و تشکّل در هر بُعدی از ابعاد را منع کردند و آن را به عنوان یک معضل و مشکل سیاسی و اجتماعی در کشورهای اسلامی به مردم القا کردند که دیگر اثری از احزاب آزاد - که تضمین کننده حقوق انسان ها می باشد - برجای نیست و تنها یک حزب و یک شخص حاکم است و حق همان است که او اراده کند. (1)

حرام های خدا را حلال و مباح دانستند مانند: شراب، گوشت خوک، فحشا، موسیقی، ربا و سایر محرّمات الهی.

قوانین و احکام پروردگار متعال در کتاب آسمانیش قرآن کریم را به فراموشی سپردند مانند: {إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ} (2) و {إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً} (3) و {يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ} (4) و {أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ} (5) و {مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٌ} (6) و در حدیث شریف است:

ص: 79

1- . مرجع عالیقدر و مؤلف والا مقام در کتاب های ارزشمند: «الفقه: الحریة» و «الفقه: السیاسة» و «الحریة الاسلامیة» و «الشوری فی الاسلام» و «ممارسة التّغییر» و «السبیل الی انہاض المسلمین» و «لماذا تأخّر المسلمون» و «انقاذ المسلمین» و «من أولیات الدولة الإسلامیة» احکام حیات بخش برای جامعه اسلامی و امت مسلمان را به تفصیل مورد بررسی و تدقیق قرار داده است.

2- . (در حقیقت مؤمنان برادر یکدیگرند)، سورة حجرات: آیه 10.

3- . (این امت شما امتی واحد است)، سورة انبیاء: آیه 92.

4- . (قوانین پر درد ورنجی که به جهل همانند زنجیر بر خود آویخته بودند را برمی دارد)، سورة اعراف: آیه 157.

5- . (کارهای خود را به مشورت همدیگر انجام می دهند)، سورة شوری: آیه 38.

6- . (هر چیز را مناسب و موافق با حکمت قرار دادیم)، سورة حجر: آیه 19.

(نَظْمِ أَمْرِكُمْ) (1) و در آیه مبارکه است: {إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلُمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ} (2) و {إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا} (3) و {أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا} (4).

اکنون بر ما لازم است تا مجالس عاشورا را وسیله ای برای پایداری و پافشاری در بازگشت احکام اسلام و آیات قرآن و راهنمایی های هدایتگر خاندان عترت طاهره (علیهم السلام) به جامعه اسلامی قرار داده و بهره ای وافی و کافی از آن ببریم.

ص: 80

-
- 1- «بر شما باد به نظم و انسجام در کارهایتان»، بحار الأنوار: جلد 42، صفحه 256.
 - 2- (شراب و قمار و بت ها و تیره های قمار همه پلید بوده و از کارهای شیطان است، پس از آن ها دوری جوید)، سوره مائده: آیه 90.
 - 3- (به درستی که گوش و چشم و دل همه در پیشگاه پروردگار متعال مسئولند)، سوره اسراء: آیه 36.
 - 4- (بیع و تجارت را خداوند حلال و ربا را حرام فرموده است)، سوره بقره: آیه 275.

فصل ششم: ترغیب و تشویق افراد بر کسب و تجارت

ممکن است از مجالس بزرگداشت واقعه خونین کربلا در جهت بهبودی شئون اقتصادی بیشترین استفاده را نمود زیرا همان طور که در روایت است: (مَنْ لَا مَعَاشَ لَهُ مَعَادَ لَهُ). (1) اقتصاد موفق تنها در سایه کسب و بهره‌وری صحیح در امر زراعت، تجارت، صنعت و بهره‌برداری مناسب از منابع طبیعی تحقق و شکل می‌گیرد.

پس ضروری است که مردم را به کسب و تجارت تشویق و ترغیب نمود و با استفاده از روش‌های تأثیرگذاری مطلوب، آن‌ها را بر تلاش و نشاط بیشتر و همت بالاتر و نیز گسترش فعالیت‌های شغلی در شئون مختلف واداشت و این خود سبب کاهش آمار بیکاران و رخت‌بر بستن روح تبلی و رفاه‌طلبی زیانبار از میان مسلمانان و غیر مسلمانان خواهد بود.

هر گونه بی‌توجهی نسبت به این وظیفه و دیگر وظایف گذشته موجب افزایش بیکاری و فقر گردیده و خود منشأ بسیاری از انحرافات و خطرات می‌باشد: (كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا). (2)

ص: 81

-
- 1- «کسی که از گذران زندگی خود در این دنیا در مانده در اندیشه اصلاح آخرت خود نخواهد بود».
 - 2- «بیم آن می‌رود که فقر آدمی را به پرتگاه کفر بکشاند»، بحار الأنوار: جلد 69، صفحه 29، حدیث 26.

در روایات است که چون پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) انسانی را مشاهده می کردند که بیکار بوده و در پی شغل و کسبی نیست می فرمودند: «سقط من عینی» - از چشم من افتاد -

اما الگوپذیری ثروتمندان از فرهنگ اقتصادی غرب در واریز نمودن اموال به حساب های بانکی و اکتفا در امرار معاش به بهره های حاصله - چنانکه دیده می شود بعضی افراد در کشورهای اسلامی به این شیوه روی آورده اند - خود عاملی مهم در افزایش بیکاری و مسبب روی گردانی از تکیه بر نیرو و خلاقیت خود در امر تولید و گرایش به مصرف گرایی بوده و سختی و رنج این روش از کسب درآمد بر دوش کارگران می باشد. در حالی که این قبیل افراد به انسان های عاطل و باطل تبدیل شده اند، جمعی برای بدست آوردن لقمه نانی برای خود و برای همین انسان ها به سختی تلاش می کنند.

به عقیده کارشناسان مسائل اقتصادی، همواره ربا منشأ فتنه ها و شرارة جنگ ها بوده است. (1)

در این میان وظایف و مسئولیت های عدیده و مهمی بر دوش مجالس حسینی است که باید به انجام آن همت گمارند:

اول: در جهت اصلاح انحرافات در جامعه و هدایت مردم به زندگی سالم توأم با آرامش، کوشش کنند.

دوم: برای بازگشت و اجرای قانون سبق و حیازت تلاشی مستمر

ص: 82

1- . مسئله ربا و اسباب آن و بیماری های ناشی از آن و نیز راه های علاج آن را مؤلف محترم در کتاب های: «الفقه: الاقتصاد» و «الاقتصاد الاسلامی المقارن» و «لماذا تأخر المسلمون؟» «البنک الاسلامی» به بحث گذارده است.

مبذول دارند، در حدیث شریف آمده است: (مَنْ سَبَقَ إِلَى مَا لَمْ يَسْبِقِ إِلَيْهِ مُسْلِمٌ فَهُوَ لَهٗ).⁽¹⁾

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمودند: (عَادِي الْأَرْضِ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ أَنَّهَا لَكُمْ مَنِّي أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ).⁽²⁾

و (مَنْ أَحْبَبَ أَرْضاً مَوَاتاً فَهِيَ لَهُ)، «هر کس زمین مرده ای را آباد کند مالک آن می شود».⁽³⁾

سوم: نسبت به تحقق و تطبیق قاعده سلطنت بر مال و جان در جامعه اسلامی سعی وافر نمایند، زیرا (النَّاسُ مُسَلِّطُونَ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) «مردم بر جان و مال خود نسبت به هرگونه تصرف صحیح و عقلی سلطه و اختیار دارند»⁽⁴⁾ و دیگر روایات و قوانین فقهی⁽⁵⁾

تا بیش از نیم قرن در تمامی شهرهای کشور پهناور اسلامی حاکم بود اما زمامداران مستبد و دیکتاتور پس از سیطره و تسلط بر کشورهای اسلامی، به امر اربابان خود شروع به جعل و وضع قوانینی کردند که نیروها، لیاقت ها و خلاقیت ها را

ص: 83

1- «هر کس بر چیزی که مسلمانی بر آن سبقت نگرفته، سبقت بجوید مالک آن خواهد بود»، وسائل الشیعه: جلد 17، صفحه 328 با کمی اختلاف.

2- «زمین هایی که از روزگاران قدیم متروک بوده از آن خدا و رسول است، اکنون آن ها را به شما مسلمان ها واگذاردم» و (من حاز ملک) «هر کس حیازت کند مالک می شود» از کتاب جواهر چنین بدست می آید که این جمله روایت می باشد.

3- تهذیب الأحکام: جلد 7، صفحه 152، حدیث 22.

4- بحار الأنوار: جلد 2، صفحه 272، حدیث 7. (وقید أنفسهم: مستفاد از آیه شریفه: {النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ} سورة احزاب: آیه 6 می باشد).

5- جهت اطلاع بیشتر به کتاب های «القواعد الفقهیه» و «الفقه: احیاء الموات» از نویسنده محترم مراجعه شود.

محدود کرد و آزادی های اسلامی را در بند کشید، قوانین نادرستی که با فطرت سلیم ناهمگون و با شریعت محمدی (صلی الله علیه وآله وسلم) ناسازگار بود مسلمانان را در چنان بحرانی گرفتار ساختند که هرگز در تاریخ اسلام سابقه نداشته است.

اکنون باید از محرم در جهت بازگشت قوانین اسلام و عزت و سیادت مسلمین، بالاترین بهره ها را ببریم.

ص: 84

از دیگر زمینه های موجود برای استفاده تام و تمام از مناسبت عاشورا بسط و گسترش دامنه تبلیغات دینی به مناطق غیر اسلامی است تا دیگران را نسبت به حقیقت و حقانیت مکتب اسلام و مذهب تشیع آگاه و هدایت و از ظلمت ادیان و مذاهب باطلشان نجات داد، اسلام به معنی و مفهوم قرآنی آن، که پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در آن روز آن را تطبیق و به اجرا گذاردند و امیرالمؤمنین (علیه السلام) هم در طول حکومت خود بر همان سیره و روش حرکت کردند، تمام هدف و مقصودش نجات بشریت از چنگال بندگی و بردگی، ظلم و جهل، استثمار و فقر، بیماری و حرص بر دنیا و هرج و مرج می باشد. چنانچه در آیه شریفه آمده: {إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ} (1).

امروزه می بینیم چگونه بشریت به دلیل دوری از احکام آسمانی و تعالیم انبیای الهی در مشکلات هولناک و سختی که به دست خود ایجاد نموده دست و پا می زنند. (2) در آیه شریفه آمده است: {وَمَنْ أَعْرَضَ عَن

ص: 85

- 1- . (چون شما را دعوت کند به آنچه که در آن حیات جاودانه یابید)، سورة انفال: آیه 24.
- 2- . حتی در کشورهای غربی که داعیه آزادی، دموکراسی، رفاه اقتصادی و پیشرفت های علمی را دارند قتل، آدم ربایی، بیکاری، تجرد، بیماری و فقر به نحو گسترده و نگران کننده ای افزایش یافته که بنا به گزارش برخی آمارها، هم اکنون (37) میلیون آمریکایی در فقر به سر می برند: «روزنامه الدستور چاپ اردن شماره (9411). مؤلف عالیقدر در کتاب خود «الغرب يتغير» به تفصیل بیماری های جامعه غربی و نابسامانی هایی که غرب شدیداً به آنها مبتلا است را یادآور شده و به افول تمدن و سیادت زود هنگام غرب در صورت عدم تغییر بنیادی در اصول و سیاست های غلطشان را امری حتمی دانسته است.

اینک با گذشت نزدیک به پانزده قرن از بعثت نورانی پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد بن عبدالله (صلی الله علیه وآله وسلم) هنوز شاهد بت پرستی به شکلی گسترده و وسیع در کشورهای جهان از جمله: هند، چین، ژاپن، کره شمالی، کره جنوبی و بعضی از کشورهای آفریقایی هستیم و هنوز گونه ای از بت پرستی و خرافه پرستی نقابدار بر زمین خدای متعال حکومت می کند. همانند کسانی که مسیح و یا عزیز را فرزند خدا می دانند یا آن ها که عقیده به وجود دو خدا در جهان آفرینش هستند و حال آنکه منطق و حکم عقل و عقلا بر وحدانیت خدای متعال و صفات ثبوتی و سلبی ذات اقدس ربوبی اش دلالت دارد - که در علم کلام به آن ها اشاره شده است - (2)

به تحقیق که طبیعت بشر و فطرت سلیم انسانی را بر قبول و تبعیت

ص: 86

-
- 1- . (و هر کس از یاد من - و قوانین عقلی و فطری دین - روگرداند زندگی سخت و پر رنجی در انتظار اوست)، سوره طه: آیه 124.
 - 2- . صفات ثبوتی آن صفاتی هستند که پروردگار سبحان را به آن ها متصف دانند، مانند: «قدرت» و «علم» و «حیات» و «اراده» و «ادراک» و «سرمدی» و «کلام» و «صدق». و صفات سلبی آن صفاتی است که ذات اقدس الهی از اتصاف به آن ها منزّه است: «مرکب نباشد»، «جسم و عرض و جواهر نباشد»، «در معرض حوادث نیست»، «محتاج نیست»، «شریکی ندارد»، «با چشم سر مشاهده نشود»، «معانی و احوال از او منتفی است». برای آگاهی بیشتر به کتاب «النافع یوم الحشر فی شرح التجرید» و «شرح منظومه سبزواری» تألیف مؤلف معظم رجوع شود.

از راه و روش حق سرشته اند، {فَطَرَتَ اللّٰهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا}. (1)

در همه تاریخ، انسان های معاند و عنود و غیر تسلیم در برابر حق، کم و نادر بوده اند که از این رو بر ما واجب است تا با به کارگیری تمام وسایل و امکانات خود از راه مجالس حسینی به نشر احکام و تعالیم آسمانی مبادرت کنیم.

تاریخ بر ما بازگو می کند که چگونه در نتیجه تبلیغ و ارشاد، نزدیک به هزار سال اسلام بر کشور هند حکومت می کرد اما به دلیل جهل و نادانی حکام و بی توجهی بزرگان قوم و پرداختن به اختلافات درونی و جنگ های داخلی و مسائل شخصی و به دلیل سستی و جهالت آنان که مسئولیت سنگین تبلیغ را بر عهده داشتند، نشر و گسترش اسلام در هند رو به ضعف گذارد تا آنجا که در حال حاضر نسبت مسلمانان در آن کشور - به غیر از پاکستان - از 20% تجاوز نمی کند. و باز تاریخ بیانگر این واقعیت است که به سبب تبلیغ، دین مبین اسلام تا حدی به قلب کشورهای اروپا، آمریکا و استرالیا و دیگر کشورهای جهان نفوذ نمود، که در این راستا داستان ها و شواهد بی شماری بر نقش علما و تجار در نشر اسلام و هدایت بشر در سرتاسر دنیا به چشم می خورد. و امروز تکرار همان حرکت تبلیغی به صورت مستمر و یا لااقل به شکل موقت در موسم عاشورا، امری ممکن و دست یافتنی است، که به یقین با همیاری و همکاری تجار و ثروتمندان خیرخواه و نیکوکار در جهت نشر و گسترش افکار، عقاید، قوانین و تعالیم هدایتگر دین مبین اسلام به نحو

ص: 87

1- . (دین خدا که فطرت خلق را بر آن آفریده است)، سوره روم: آیه 30.

مباشر یا با اعزام مبلغ و چاپ کتاب های آگاه کننده و توزیع و نشر آن ها یا با تأسیس فرستنده های رادیویی و تلویزیونی یا با انتشار روزنامه ها و مجلات یا با تکثیر نوارهای کاست و ویدئو و غیر آن از راه های تبلیغی، بهترین نتیجه و بیشترین تأثیرگذاری را به دنبال خواهد داشت.

آنگاه است که با این حرکت در ابلاغ و تبلیغ رسالت حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) که همانا زنده نگه داشتن معالم حق و طلب اصلاح بود، مشارکت نموده و بشریت را از ظلمت و تباهی فکری و عملی که اکنون سخت در آن غوطه ور و بدان گرفتار است، نجات داده ایم.

ص: 88

فصل هشتم: جمع آوری کمک های خیریه

از مناسبت های ویژه و مهمی که مردم به ذات لایزال الهی و رفع گرفتاری از بندگان فقیر و نیازمند خدای متعال توجه دارند دو ماه محرم و صفر است که باید از مجالس منعقد شده در طول این دو ماه در جهت جمع آوری کمک ها و مساعدت های عزاداران حسینی برای مصیبت زدگان، مستمندان و افراد بی بضاعت مسلمان و حتی غیر مسلمان بیشترین و بهترین استفاده را نمود. زیرا (لِكُلِّ كَبَدٍ حَرِيٍّ أَجْرٌ) «سیراب نمودن هر تشنه لبی دارای اجر و ثواب است» و (إِرْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكُم مِّنْ فِي السَّمَاءِ) «خلق خدا بر روی زمین را رحم کنید تا شاهد بر اعمال و کردار، رحمتان نماید»⁽¹⁾ و چنانچه پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) در جنگ بدر آب در اختیار کفار قرار دادند و امیرالمؤمنین (علیه السلام) لشکر معاویه در صفین و امام حسین (علیه السلام) کسانی که برای کشتن حضرتش در کربلا آمده بودند را سیراب نمودند. و در آیه شریفه پروردگار متعال می فرماید: {لَا يَنْهَيْكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتُلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ} ⁽²⁾

ص: 89

1- . غوالی اللئالی: جلد 1، صفحه 361، حدیث 42.

2- . (خدای متعال شما را از دوستی با آن ها که در دین با شما جنگ و دشمنی ننموده و شما را از دیارتان بیرون ننمودند نهی نمی کند تا به آن ها احسان نموده و به عدالت رفتار کنید به درستی که خداوند انسان های دادگر و عادل را دوست دارد)، سوره ممتحنه: آیه 8.

باید از این مجالس برای جمع آوری حقوق شرعیه از خمس و زکات، جهت مصرف در موارد مقررّه از جمله تقویت حوزه های علمیه و مؤسسات دینی استفاده نمود.

ضروری است که خطبا و مبلغین عالیقدر با جدیت تمام مردم را بر وصیت به ثلث اموال خود جهت صرف امور خیریه و مؤسسات دینی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی، فنی و خدماتی و غیره تشویق و ترغیب نمایند. البته از نکات مهم در مصرف اموال جمع آوری شده جهت امور خیریه قانون «اهم و مهم» و «حسن و احسن» است که باید به دقت تمام ملاحظه شود، مثلاً در مورد اموال جمع آوری شده جهت فقرا و نیازمندان ممکن است این اموال را به صورت نقدی در اختیار آن ها گذاشت و ممکن است با رعایت جانب احتیاط آن ها را در تجارت و مضاربه قرار داده و استفاده و سود آن را به صورت درآمدی مستمر برای مستمندان صرف نمود یا املاک و خانه هایی خریداری و اجاره داد و درآمد اجاره را به فقرا اختصاص داد و یا برای اسکان آن ها منازلی اجاره شود یا خانه هایی خریداری شده و به صورت دائم برای سکونت نیازمندان وقف شود تا مادامی که خانواده هایی فقیر و محتاج هستند در آن منازل سکونت کنند، که بی هیچ شک و تردید تمام اقسام روش دوم - در صورت امکان - به مراتب از روش اول بهتر می باشد.

در مثل آورده اند: «اگر می خواهی فقط برای یک روز آدمی را سیر کنی، قیمت یک ماهی را به او بده اما اگر می خواهی برای یک عمر سیرش کنی، ماهی گیری را یادش بده».

فصل نهم: کوشش در رفع فسادهای اجتماعی

ممکن است از مراسم سوگواری ایام عاشورا در جهت ریشه کن نمودن کامل منکرات و محرمات و یا کاهش و جلوگیری از شیوع و انتشار بیشتر آن به مقدار توان و قدرت استفاده نمود که دستیابی به این امر از دوراه ممکن و مقدور است:

اول: درخواست از حکومت ها و بلکه فشار بر آن ها(1) برای الغای قوانین مخالف شرع که موجب روی آوردن جمعی به محرمات می گردد(2) - و چه بسیار از این گونه قوانین که در کشورهای اسلامی دیده می شود -

دوم: همّت و تلاش فردی و همگانی در حدّ قدرت برای ریشه کن شدن منکرات، مثلاً با جمع آوری کمک های لازم، زنانی که به دلیل فقر یا نیاز، به فحشا روی آورده اند را شوهر داد(3)

در روایت است که: «امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) زن بدکاره و فاسدی را شوهر دادند» و به این وسیله او و جامعه اسلامی را حفظ فرمودند.

یا با جمع آوری اموال، مراکز فروش مشروبات الکلی را به مراکز

ص: 91

- 1- از طریق احزاب، گروه ها، جمعیت های سیاسی و اجتماعی و نیز مطبوعات آزاد و آراء عمومی.
- 2- برای آگاهی و آشنایی بیشتر با این گونه قوانین به کتاب «الصياغة الجديدة» نوشته مؤلف مراجعه شود.
- 3- با تشویق و ترغیب افراد نسبت به ازدواج با آن ها.

فروش اجناس مجاز و مورد نیاز تبدیل نمایند و یا با پرداخت کمک های مالی، صاحبان همان مراکز را به تغییر شغل تشویق نمایند و چه بسا برخی چنین تصور کنند که اینگونه حرکت ها، جزئی و کوچک بوده و نتایج مطلوب و چشم گیری بدنبال ندارد، در جواب این توهم می گوئیم:

1- «آن فرض و واجبی که درک و انجام تماش ممکن و مقدور نیست ترک تماش هم شایسته و روا نباشد» که این قاعده پیش از آنکه قاعده ای شرعی باشد، قاعده ای عقلی است و عقل سلیم بر آن حکم می کند. و نیز: «هیچ گاه عدم قدرت بر اتیان کاری لازم به نحو کامل، موجب سقوط وظیفه و تکلیف نسبت به بخش قابل اتیان آن نمی شود»⁽¹⁾.

2- در روایت شریف نبوی (صلی الله علیه وآله وسلم) است: (لَئِنْ يَهْدِي اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ) «اگر پروردگار متعال انسانی را به دست تو هدایت کند برای تو بهتر و برتر است از آنچه که خورشید بر آن می تابد».

که این حدیث شریف بر عظمت فایده و ارزش و قداست حرکت های ارشادی و هدایتگر دلالت دارد.

3- همین جزئیات که در بدو امر به چشم نمی آید یک خط و امتداد است و از میان رفتن ریشه فساد در یک مرکز یا یک فرد، یک خط و امتداد و بلکه امتدادی واجب و حیاتی برای تحقق معروف در جامعه می باشد. مثلاً بسته شدن یک مرکز فروش مشروبات الکلی و یا ممانعت از فساد یک زن در جامعه در واقع موجب صیانت و سلامت یک خانواده

ص: 92

1- . به کتاب «القواعد الفقهية» تألیف مؤلف عظیم الشأن رجوع شود.

و یک اجتماع از بعد افقی و عمودی آن در طول زمان می باشد.

4- با توجه به کثرت موارد همین جزئیات و وسعت دایرة انحرافات درمی یابیم که برخورد صحیح و مؤثر با فرد فرد مفسد و معاصی در این موسم و با استفاده از مراسم عزاداری در جای خود موفقیتی بزرگ و حرکتی مفید و مطلوب می باشد. چراکه تعطیل شدن هزارها قمارخانه، میکده و فروشگاه های اشاعه دهنده فرهنگ ضد دین و اخلاق و... به مقدار قابل ملاحظه ای به طهارت و سلامت اجتماع می انجامد، گذشته از این ها نفس این حرکت موجب رضای الهی و پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) و بندگان صالح و مؤمن و خود عمل به وظیفه شرعی نهی از منکر می باشد.

لازم و ضروری است که همه توان و تلاش ها در بازگرداندن نسل جوان به آغوش دین، فضیلت و تقوا و نجات آن ها از دام مواد مخدر و حتی سیگار(1) و مانند آن از عادت های مضر برای سلامتی ویر باد دهنده مال و جان و جوانی که از مصادیق لهو و لعب در حدّ حرام یا مکروه می باشند به کار گرفته شوند.

ص: 93

1- . زیرا بر اساس آمارها هر ساله 5/2 میلیون انسان در اثر استعمال تنباکو جان می سپارند، «روزنامه اتحاد» شماره 5150).

فصل دهم: رعایت و عنایت به انسان‌ها

می‌بایست تمامی مؤسسات و مراکز دینی، مجالس و هیأت‌های سوگواری حضرت سید الشهدا (علیه السلام) توجه و عنایت بیشتری نسبت به جوانان، بانوان، افراد ناتوان و کودکان مبتدول دارند:

توجه به جوانان: آن‌ها بزرگان و سازندگان فردای اجتماع هستند و هرگونه اهمال و غفلت از آن‌ها باعث انحراف سریع آن‌ها از مسیر حق و اعتقادات صحیح و سلیم و سپس گرایش به حرکت‌های انحرافی و گرفتار آمدن در شبکه‌های ضد دین و فاسد و مفسد را به دنبال دارد. و آنگاه است که نیرو و توان خیراندیش و خیرپیشه جوانان مسلمان به ابراز دستی برای بدخواهان و قدرتی مخرب و سرکش تبدیل خواهد شد.

اما مقصود از اهتمام بیشتر به نسل جوان توجه دقیق‌تر و عمیق‌تر به امر تعلیم و تربیت آن‌ها و فراهم‌سازی زمینه‌های اشتغال در کارهای شرافتمندانه و نیز رفع مشکلات موجود و زمینه‌سازی برای ازدواج آن‌ها و... می‌باشد.

لزوم توجه به بانوان: آن‌ها انسان‌هایی عاطفی بوده و بیشتر در معرض خطرات احتمالی همچون کشیده شدن به انحرافات و اعمال منافی عفت از سوی تبهکاران هستند و از نظر مال‌اندوزان و پول‌پرستان کالا و

ضروری است نسبت به شوهر دادن آن ها همت نموده و از بی شوهر ماندنشان که اضافه بر بیماری های روانی و جسمی، موجب بیماری اجتماعی نیز می گردد جلوگیری شود. باید به بانوان و پدران و همسران آن ها این نکته را گوشزد نمود که همواره برخورد ها و معاشرت های میان زن و شوهر باید به دور از خشونت و پر خاشگیری و کاملاً انسانی و مطابق با قوانین اسلامی - که در برگیرنده حقوق شرعی آن ها و ضامن یک زندگانی پر مهر و سالم است - (2) بوده باشد که در حدیث شریف است: (عَلِمَ اللَّهُ ضَعْفَهُنَّ فَرَحَمَهُنَّ) «به دلیل کم تحملی و توان اندک آن ها در برابر ناملایمات و سختی های زندگی، پروردگار متعال نسبت به آنان رعایت و سفارش افزون تر فرمود».

لزوم توجه نسبت به افراد ناتوان و درمانده: آن ها به عنایت و رعایت حال بیشتری نیازمند هستند، امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) چون نصرانی پیری را مشاهده کردند که دست نیاز به سوی دیگران دراز کرده فرمودند: (اسْتَعْمَلْتُمُوهُ حَتَّى إِذَا كَبُرَ وَعَجَزَ تَرَكَتُمُوهُ)، «از نیرو و توان او در جوانی بهره بردید حالا - که پیر و ناتوان شده او را به حال خود رها کرده اید؟!» و بی توجهی به افراد محتاج و نیازمند در یک جامعه، خود نشانه اجتماعی متأخر و دور از فرهنگ صحیح و اصیل می باشد. وانگهی

ص: 96

-
- 1- . استفاده از آن ها در آگهی های تبلیغاتی و کالاهای مصرفی در جهت ارائه مدهای جدید کفش و لباس.
 - 2- . مؤلف محترم واجبات و حقوق خانواده را در دوره فقه «کتاب النکاح» و «الفقه: الاداب و السنن» مورد بحث و بررسی قرار داده است.

آیا همین جوان امروز در فردایی همان پیر ناتوان نخواهد شد، این بدان معنی است که این جوان، فردای خود را همانند او، غرق در گرفتاری و سرگردانی و فاقد هر گونه ارزش اجتماعی می بیند. او از امروز برای خود ارزش و احترامی قایل نخواهد بود و تبعاً دست به هر کار خلاف و ناشایستی خواهد زد، در آیه شریفه است: {إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا...} (1)

کودکان: امتی که در اندیشه سعاد و سلامت اجتماع خود می باشد باید که به نسل فردای خود در همه زمینه ها از جمله در امر بهداشت و سلامت روح و روان آن ها توجه کافی و کامل داشته باشد که فرزندان امروز عصای دست پدران و مادران در فردای دیگر خواهند بود، پس از گذشت سال ها همان آموخته ها را به کار می بندند، «و آن کس که نیکی نکند به او نیکی نشود» و «آنچه به دست راست خود دادی، همان را با دست چپ باز می ستانی».

واقعیت های موجود ایجاب می کند که خطبا و مسئولین اداره کننده هیأت ها و مجالس هر چه بیشتر نسبت به ارتقای کیفی و بازدهی بهتر مجالس خود همت کنند تا مجالس حضرت اباعبدالله الحسین (علیه السلام) همواره سرچشمه فکر و آگاهی باشد و در این راستا می بایست نسبت به حوادث و رویدادها تحلیل های علمی و دقیق داشته، گذشته تاریخ را به حال و آینده مرتبط ساخته و تطبیق نماید، زیرا اجتماع بدون توجه به این امور

ص: 97

1- . (اگر به دیگران نیکی و احسان کردید در حقیقت به خود نیکی کرده اید و اگر نسبت به دیگران بدی و ظلم و ستمی روا داشتید آن بدی و ظلم و ستم را به خود کرده اید)، سورة اسراء: آیه 7.

هرگز نمی‌تواند در برابر خطرات بی‌شمار و حرکت‌های مرموزی که از هر سو آن را احاطه کرده‌اند مقاومت نموده و با آن‌ها مقابله کند، باید سطح علمی و فکری سخنرانی‌ها عمیق باشد تا بتوان جوان‌ها را در برابر طوفان‌های ویرانگر انحراف، در دین و مذهب استوار و پایدار نگه دارد چراکه سطحی‌نگری و بی‌تفاوتی نسبت به رویدادها و تحولات استعمارگران در کشورهای اسلامی غالباً جز گرفتار شدن در زندان‌ها و سیاهچال‌ها یا فرار از وطن و زادگاه و یا سر از قبرستان درآوردن عاقبتی ندارد. و حال آن‌ها به تشبیه شاعر می‌ماند: «همانند یک پر که بی‌هیچ استقرار در جهت وزش باد، سرگردان و حیران بوده، لحظه‌ای از حرکت و اضطراب باز نمی‌ایستد».

پس بر مسئولین و اداره‌کنندگان مجالس و هیأت‌هاست که به نکات ذیل توجه لازم را مبذول دارند:

الف) درخواست و تقاضا از خطبا و سخنرانان برای آنکه محور سخنرانی‌های خود را نیازهای معنوی و دینی مردم از مسائل عقیدتی، تاریخی و اجتماعی و روانی قرار دهند و این خود بهترین روش و وسیله برای جذب مردم به شاهراه ایمان و هدایت و وارد نمودن معالم دین و فضیلت در زندگی آن‌هاست.

ب) دعوت از برترین سخنرانانی که قدرت بر ادای این مسئولیت و وظیفه‌خطیر را دارا باشند که در حقیقت برای هدایت و اصلاح جامعه و حتی یک فرد نمی‌توان ارزش و بهای مادی قایل شد، همان‌گونه که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) می‌فرماید: (لَنْ يُهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَّكَ مِمَّا طَلَعَتْ

عَلَيْهِ الشَّمْسُ) «اگر پروردگار متعال به دست تو انسانی را هدایت نمود برای تو بهتر و برتر خواهد بود از آنچه خورشید بر آن می تابد».

ج) سخنرانی هایی که در آن مراکز صورت گرفته را تنظیم، تدوین و در میان مردم توزیع و منتشر نمایند.

اما موفقیت در سخنرانی متوقف بر وجود شرایطی است:

1- باید احساسات عاطفی شنوندگان را تحریک و در مسیر خیر و صلاح و اصلاح به حرکت درآورد تا منبری آگاه کننده و توجیهی موفق باشد، پس اگر فرد به مجلس قدم بگذارد و در پایان بی هیچ توجیه دینی و اخلاقی و بدون کسب آگاهی های مذهبی از آنجا خارج شود، در واقع این نشانگر عدم موفقیت آن منبر و مجلس می باشد.

2- باید سطح معلومات سخنرانان محترم در ابعاد و زمینه های مختلف بالا رود، زیرا هر چه علم و دانش انسان بیشتر باشد، قدرت و توان او بر توجیه و هدایت مردم فزون تر و به واقعیات نزدیک تر خواهد بود و با بالا بودن سطح معلومات، استقامت در برابر ناملایمات بیشتر و از لغزش ها و افراط و تفریط ها دورتر می باشد و از این رو است که در آیات کریمه و روایات شریفه همواره بر تفکر و تدبر، سیر و سفر در زمین، عبرت گرفتن از تاریخ گذشتگان و مسائلی از این قبیل اشاره و تأکید شده است.

3- باید شخص سخنران ملکه ربط حوادث و رویدادها به یکدیگر را در شنوندگان خود بارور و تقویت کند و آن ها را به فهم و درک آیات و روایات و استنباط صغری و کبری و ردّ فروع بر اصول - در حد

آگاهی های خود - و دارد، به گونه ای که در مقابل شبهه های عقیدتی و فکری و تاریخی که گروه های منحرف و ملحد در میان مردم رواج می دهند هیچ گونه خللی در آن ها به وجود نیاورده، و بلکه موجب شود تا آن ها به توجیه دیگران و هدایت گمراهان و گرفتار آمدگان در دام بدخواهان پردازند.

4- ملاک های کلی که بر اساس آن از مصداقی به مصداق دیگر دست یابند و نیز میزان در مسائل مختلفه را به گونه ای بشناسد که در غیر مورد تعدی، دست درازی ننموده و در مورد تعدی، جامد و متوقف نماند.

5- باید منبرها و سخنرانی ها مملو از داستان های واقعی عبرت انگیز و حکمت های هدایتگر باشد چراکه بیان داستان توجه شنونده را جلب و حواس او را جمع نموده و چنان روح و روان و درک او را تحت تأثیر قرار می دهد که عکس العمل آن به وضوح در رفتار و کردار او نمایان می شود و ناخودآگاه شخصیت های داستان به منزله یک الگو و معلم چه از بُعد مثبت یا بُعد منفی آن، برای او جلوه می کنند.

و می بینیم که قرآن حکیم سرشار از داستان های عبرت انگیز و آموزنده و احساس برانگیز است و بدین گونه روش سیر و حرکت صحیح در زندگی را با بیان داستان های انبیا و انسان های اصلاح طلب و عاقبت و پایان هر ظلم و شری را در ضمن داستان های جباران و جنایت پیشگان به انسان ها می نمایاند.

بیان داستان های آموزنده غیرواقعی که در قالب نمایش و تصویر ذکر می شود و آنچه از زبان حیوانات و درختان و ستارگان و حتی جمادات

ساخته شده است نیز مفید می باشد. چنانکه پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) عدم نهی از منکر در جامعه را به جماعتی تشبیه فرمودند که بر کشتی سوارند و یکی از آنان به سوراخ کردن و کندن کف کشتی مشغول است، اگر دیگران او را از این عمل باز داشتند هم او و هم سایرین هلاک خواهند شد. امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) اختلاف و تشتت میان افراد را به داستان سه گاوی تشبیه فرمودند که شیری یکایک آن ها را درید پس از آنکه با یک نقشه میان آنان تفرقه انداخت.

جواب به این شبهه که داستان های ساختگی مطابقت با واقع نداشته و از مصادیق کذب و دروغ است این می باشد که اصح معانی دروغ عدم مطابقت عرفی کلام با هدف و مقصود است (1) و مواردی این گونه اهدافی کاملاً عقلایی و عرفی را پرس وجو و دنبال می کند، از این رو مثل معروف «فلان شخص خاکسترش بسیار و حمایل شمشیرش بلند است» و یا ما ائمه آن دروغ نیست در صورتی که شخص مورد ستایش نه خاکستر و نه حمایل شمشیری داشته باشد. (2)

نیز اشاره به زبان حال افراد و اشخاص صحیح است چرا که این عمل هم هدف خاصی را دنبال می کند، همان طور که نوشته اند امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) در کنار قبر مطهر حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا (علیها السلام) این زبان حال را زمزمه می فرمودند:

ص: 101

1- . از دیگر تعریف هایی که برای دروغ گردیده: «علم مطابقت قول با واقع خارجی» و «عدم مطابقت گفته با اعتقاد درونی» است.

2- . این گونه ضرب المثل ها در کتاب مطول نوشته تفتازانی بسیار دیده می شود.

قال الحبيب و كيف لي بجوابكم *** و أنا رهين جنادل و تراب

أكل التراب محاسنی فنسیتکم *** و حجت عن أهلی و عن أترابی

«دوست بگفتا چگونه جواب شما را دهم در حالی که من اسیر خاک و صخره هایم»، «خاک همه خوبی ها و زیبایی هایم را بپوشانید تا جایی که شما را فراموش کردم و از خانواده و همسالان خود پنهان گشتم».

و پیش از آن، حضرت زهرا (علیها السلام) فرمودند:

«صُبَّتْ عَلَيَّ مَصَائِبٌ لَوْ أَنَّهَا *** صُبَّتْ عَلَيَّ الْإِيَّامِ صِرْنَ لَيَالِيًا»

«چنان دریاهاى مصیبت بر من فرود آمد که اگر بر روزهای روشن فرود می آمدند هر آینه آنها را به شب های تیره و تاریک می ساختند».

مشهور میان فقها آن است که مبالغه، توریه، اغراق و شوخی از فروع دروغ نیستند، بلکه ترک شوخی و هزل استناداً به فرمایش پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) مستحب می باشد که فرمود: «مَنْ تَرَكَ الْكِذْبَ جِدَّهُ وَ هَزْلَهُ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ رِبْضِ الْجَنَّةِ»، «هر کس دروغ را چه جدی و چه شوخی ترک کند در وسط بهشت برای او خانه ای بنا کنند».

6- باید منبر محرک، آگاهی بخش و با هدف باشد که قرآن کریم و سنت تاریخ و حقیقت انسان معاصر سرشار از اینهاست و از جمله محرک ها و دعوت کننده به تقدّم و پیشرفت، مقارنه در امور و مقایسه میان امت ها، تمدن ها و شهرها است.

مثلاً عراق کشوری با بیست میلیون جمعیت است که در شدیدترین

حالات انحطاط سختی و بیچارگی و تأخر زندگی می کند در حالی که کشورهای اسکاندیناوی هم که جمعیتی بیست میلیون نفری دارند در حالتی از استقلال و پیشرفت رفاه و آرامش زندگی خود را سپری می کنند، دلیل و عامل این تفاوت آن است که در عراق دیکتاتوری و استبداد فردی حاکم است اما در کشورهای اسکاندیناوی دموکراسی و تعداد احزاب آزاد حاکم می باشد.

همین مقایسه و شناخت سبب، امت عراق را برای نجات از شر دشمن دیکتاتور به حرکت وامی دارد. و همچنین است مقایسه و مقارنه میان صبر و استقامت، عجله و عدم پایداری، امیرالمؤمنین (علیه السلام) هنگامی که در جنگ هاشم مرقال(1) را مشاهده فرمود که دلیرانه نمی جنگد، خطاب به او فرمود: (أَمَا تَخْشَى أَنْ يُقَالَ لَكَ أَعْوَرَ وَ جَبَانٌ؟) «آیا نمی ترسی تو را یک چشم و ترسو خطاب کنند» و این در حالی بود که او در جنگ قبل یک چشم خود را از دست داده بود، هاشم با این بیان امام امیرالمؤمنین (علیه السلام) بی باک از همه خطرات چنان به جنگ و مبارزه پرداخت تا که به مقام شهادت نایل آمد.

و نیز مقایسه و بررسی وضعیت مسلمانان در گذشته و حال، که در گذشته چگونه بوده و اکنون چگونه اند و مقایسه میان صفات والا و صفات رذیله و زشت و یا میان اخلاق نیکو و شایسته و اخلاق ناپسند و یا قیاس میان همت های بلند و اشخاص بی همت و مانند آن، زیرا این گونه مقایسات و مقارنات انسان را به سوی کار و تلاش و مداومت و

ص: 103

1- . پوشیده نماند که هاشم مرقال پسر عموی عمر بن سعد - قاتل حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) می باشد.

مواظبت بر آن می کشاند و فطرت انسانی، همواره آدمی را و می دارد تا در هر کاری سرآمد دیگران باشد و برای رسیدن به این مقصود و اینکه دیگری بر او پیشی نگیرد سعی و تلاش بسیار نماید.

در روایت است: (لَا يَخْلُو الْإِنْسَانُ عَنِ الْحَسَدِ) «آدمی از خصلت حسد خالی نیست». که حسد در اینجا آن نیروی حرکت دهنده انسان به جلو و تقدم و پیشرفت است، نه حسد نکوهیده و مذمت شده.

که حسد - در اصل - حکم اسلحه را دارد، اگر در راه ناپود ساختن دشمنان خدا و رذیلت ها بکار رود امری پسندیده و نیک است و اگر در جهت جنگ با اولیای خدا و محو فضایل اخلاقی بکار رود امری زشت و ناپسند می باشد و آن حسد مذموم اگر بر زبان و در حرکت ظاهر شود حرام است اما اگر ظهور نیافت، تنها صفتی ناپسند و بد می باشد. لذا در حدیث درباره حسد آمده است: (مَا لَمْ يَظْهَرِ بِيَدٍ وَلَا لِسَانٍ) (مادامی که به دست یا زبان ظاهر نشود و در آیه شریفه آمده: {وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ} (1))

7- لازم است که منبر تکامل یافته و مشتمل بر ابعاد مختلف و شئون زندگانی و دربردارنده تحلیل و تعلیل ها و اشاره به لازم ها، ملزوم ها و ملازم ها باشد زیرا اگر شخص سخنران از مسائل عبادی مانند نماز و روزه و حج تنها از بعد عبادی آن سخن گفت و یا از صفات اخلاقی مانند راستگویی، وفا، امانت، ایثار و... تنها از بعد اخلاقی آن بحث نمود و هیچ گونه توجهی به دیگر شئون و نیازهای زندگانی اجتماع مانند

ص: 104

1- . (و از شر حسود بدخواه چون به رشک و حسد دست زند)، سورة فلق: آیه 5.

سیاست، اقتصاد، عقاید و مسائل اجتماعی نداشت مردم از اطراف او پراکنده می شوند، در حالی که مسائل عبادی و اخلاقی خود نیز دارای جوانب مهم دیگری همچون جوانب اجتماعی، حقوقی و سیاسی می باشند. و لذا می بینیم که قرآن کریم در تمامی مراحل زندگانی دستورات حیات بخش خود را به بشر ارائه فرموده در حالی که از مسائلی مانند: امت واحده، آزادی، برادری، مشورت، برابری در برابر قانون، کرامت انسانی، تجارت و زراعت سخن می گوید، به احکام و واجبات شرعی و مسائل اعتقادی نیز اشاره فرموده است. همچنان که از ابعاد و زوایای دیگری هم شئون عبادی را مورد توجه قرار داده و بر آن تأکید فرموده است: {وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ... لِيَشَ هَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ} (1)

بر خطیب توانمند است که در مواجهه با مسائل و رویدادها تحلیل دقیق و صحیح نموده و گونه های انحطاط و انحراف را تبیین و باعث وجود اشیا و اسباب و علل آن ها را ارائه دهد، چراکه بیان پی در پی داستان ها و وقایع گذشته و برخورد سطحی و ظاهری با امور هیچ گونه جوششی در شنوندگان به وجود نمی نماید. در حالی که در قرآن حکیم اکثر موضوعات شرعی و تاریخی که بدان اشاره شده و علت آن را حتی به نحو اختصار بیان می دارد، به عنوان مثال:

در بیان علت وجود روزه فرمود: {كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} (2)

ص: 105

-
- 1- . (و مردم را به ادای مناسک حج آگاه کن،... تا منافع «دنیوی و اخروی» در آن برای خود فراهم ببینند)، سوره حج: آیات 27-28.
 - 2- . (بر شما نیز همانند امت های گذشته روزه گرفتن فرض و واجب شد و این فرمان برای آن است که پرهیزکار و متقی شوید)، سوره بقره: آیه 183.

و در علت وجوب نماز فرموده: {أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي} (1) و در علت تحریم غیبت فرمود: {أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ} (2)

و در علت تحریم ربا فرمود: {يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ} (3)

با توجه به اینکه طبیعت ربا ویرانگر و طبیعت صدقه موجب رشد و نمو جامعه می گردد. (4)

اما در مسائل تاریخی: در بیان علت تبعیت قوم بنی اسرائیل از فرعون فرمود: {فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاطَاعُوهُ} (5) و {كَانُوا خٰطِیْنَ} (6)

همچنین در بیان علت پیروزی و نصرت مسلمانان در جنگ بدر فرمود: {وَيَقْلَلُكُمْ فِيْ اَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا} (7)

اما از جهت تحلیل واجب است که:

اولاً: رخدادها و رویدادها و اقسام و اشکال آن شناخته و حرکت های انحرافی از واقعی تفکیک شود.

ص: 106

-
- 1- . (نماز را برای یاد من بپا دار)، سوره طه: آیه 14 .
 - 2- . (آیا از شما کسی دوست دارد گوشت مرده برادر خود را بخورد؟!)، سوره حجرات: آیه 12 .
 - 3- . (پروردگار متعال سود منفعت ربا را از بین برده و صدقات را رشد و افزون فرماید)، سوره بقره: آیه 276 .
 - 4- . برای آگاهی بیشتر به کتاب علل الشرایع صدوق 1 مراجعه شود.
 - 5- . (او با توسل به روش های باطل قوم خود را ذلیل و زبون گردانید تا او را مطیع و فرمانبردار باشند)، سوره زخرف: آیه 54 .
 - 6- . (آن ها بسیار خطاکار و نادان بودند)، سوره قصص: آیه 8 .
 - 7- . (و شما را در چشم آن ها اندک جلوه داد تا ساز و برگ کافی تهیه نمایند، تا آنچه را که مقدر فرموده «غلبه اسلام و نابودی کفر» انجام شود)، سوره انفال: آیه 44 .

ثانیا: از طریق تأمل و تدبر و بهره برداری از تجربه گذشته از لغزش ها و گرفتار شدن در اشتباهات اجتناب گردد، پروردگار متعال جل جلاله می فرماید: {لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ} (1) و {إِنَّ فِي ذَلِكْ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى}، (که در هلاکت (2) و نیز برای دستیابی به نقاط صلاح و اصلاح کوشش گردد، زیرا اگر ما اسباب و علل سقوط دولت قاجار و عثمانی (3) یا صفویه که بر کشورهای اسلامی حکومت می کردند را شناختیم، در صورت بر پا شدن حکومتی اسلامی از آن اشتباهات پرهیز خواهیم نمود و همین مسئله نسبت به هر سقوط و قیام و تأخر و تقدم و هلاکت و نجاتی چنین خواهد بود و نیز در هر امری از امور حیاتی.

8- باید در برابر مشکلات و گرفتاری های مردم احساس مسئولیت نموده، جهت یافتن راه حل و ترمیم خرابی ها و ساختن آینده ای محکم و مستحکم اهتمام ورزید که طبیعت آدمی توجه و عنایت نسبت به نیازهای زندگی می باشد و طبعاً به گرد آن ها که زمینه های آموزش، کسب و تجارت، ازدواج، امنیت و رفاه و از این قبیل را برای او فراهم می آورند جمع شده، آن وقت است که ارشادات و سخنان دینی او در عمق جان ها بیشتر نفوذ نموده و شجره ایمان در قلب هایشان ریشه

ص: 107

1- . (همانا در حکایت ها و داستان های آنان برای صاحبان عقل و تدبیر عبرت خواهد بود)، سورة يوسف: آية 111.

2- . (که در هلاکت و نابودی او، عبرتی برای آن ها که از خدا می ترسند، می باشد)، سورة نازعات: آية 26.

3- . دلایل و علل سقوط دولت عثمانی را مؤلف عظیم الشأن در کتاب «موجز عن الدولة العثمانية» بیان نموده اند.

می‌دواند. اما باز آدمی را عادت بر آن است که به مسائل دیگران اهتمام می‌ورزد، مثلاً آنقدر که در اندیشه حل مشکل مسکن خود می‌باشد، در اندیشه یک حادثه تلخ و ناگواری که در چین اتفاق می‌افتد نیست و آنقدر که به فکر درآمد و مخارج زندگی خود هست در فکر فاجعه گرسنگی در جنوب آفریقا نمی‌باشد.

پس بنابر آنچه گفته شد اقتضای و اکتفا بر بیان سرگذشت‌ها و وقایع گذشته و اشاره ای یک بعدی به بحث‌های اعتقادی و شرعی و یا تاریخی بدون بررسی و بهره‌برداری‌های لازم و بی‌هیچ ربط آن رویدادها به زمان کنونی و در کنار آن‌ها بدون توجه و چاره‌اندیشی برای آن‌ها سبب می‌شود تا مردم از آن سخنران و یا حتی همه سخنرانان فاصله بگیرند و البته بر اهل تحقیق، دلالت‌های عدیده و دقیقه و ظرافت‌های کلام خالق متعال پوشیده نیست که فرمود: {فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطَعَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَءَامَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ} (1)

در روایت است که امام صادق (علیه السلام) فرمود: {كُونُوا لَنَا زِينًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شِينًا} «مایه زینت و آبروی ما باشید و نه مایه دشمنی و عار بر ما». (2)

پس اگر مردم یک شهری با مشکل کمبود مسکن مواجه بودند، چنانچه خطیب راه حل نجات از آن بحران را با تطبیق قانون اسلام {الْأَرْضَ لِلَّهِ وَلِئِمَّنْ عَمَّرَهَا} (3) مالکش می‌باشد، ارائه دهد مردم آن شهر او را

ص: 108

-
- 1- . (باید پرستند خدایی را که همه آن‌ها را از گرسنگی سیر و از خطرات و واهمه‌ها ایمن ساخت)، سورة قریش: آیات 3-4.
 - 2- . بحار الأنوار: جلد 65، صفحه 151، حدیث 6.
 - 3- . (زمین از آن خدا و هر کس آن را آباد کند).

همچون شمعی در میان خود می گیرند.

چنانچه در شهر دیگری مشکلات فراوانی فرا راه مسئله ازدواج جوانان قرار داشت، اگر سخنان فرموده پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم): (خَيْرُ النِّسَاءِ أُمَّتِي أَقْلَهُنَّ مَهْرًا) «برترین و بهترین زنان امت من آن هایند که در پیمان زناشویی مهر و صدیقی کمتر دارند» (1) و روایاتی از این باب که جملات و سخت گیری های نابجا در امر ازدواج را نفی نموده و به ساده بودن در زندگانی دعوت می کند را برای مردم تبیین و تشریح و آن ها را به پیروی و تبعیت از آن دستورات فرا خواند، مردم به دور او جمع می شوند و یا در ده ها گرفتاری و مشکلات روزمره اجتماعی و راه های نجات از آن ها.

9- در حدیث شریف است: (قُولُوا لِلنَّاسِ مَا يَعْرِفُونَ) «بر مردم آنچه را که توان درکش را دارند بازگو کنید». بر شخص سخنور است که همواره به این حدیث عمل کند، زیرا انسجام با مردم و تفکر و اندیشه در نیازهای فطری و طبیعی آن ها و پیش رفتن و سخن گفتن تدریجی با آن ها بیان آنچه که درک و فهم و یا طبیعتشان تحمل آن را دارد، از مهم ترین اسباب و راه های نفوذ در دل ها و رسانیدن مرحله به مرحله پیام دین و حق به آن هاست، که خالق متعال اجتماع و انسان ها را این گونه آفریده است.

در مضمون حدیث است که پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) در سخن گفتن با مردم مماشات می فرمود چون از دنیا سخن می رانند با آن ها پیرامون دنیا سخن می گفت و چون درباره آخرت به بحث می نشستند با آن ها از آخرت سخن می فرمود این خود از اهم ارکان بلاغت و پایه های روش

ص: 109

صحیح تعلیم و تربیت مردم می باشد و در حدیث دیگر است که هرگز پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) با مردم در حد کمال عقل کامل خود سخن نفرمود و بلکه می فرمود: (إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ) «خدای تبارک و تعالی ما جماعت انبیا را امر فرمود تا با مردم به مقدار عقل و فهمشان سخن بگوییم» (1) و شاید در دلالت و اشاره آیه شریفه این نکته نیز مدنظر باشد {وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ} (2).

و عملی شدن این شرط ممکن نیست مگر با تداوم و استمرار معاشرت و برخورد با مردم (3) چنانچه در وصف امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه السلام) آمده است: (كَانَ فِينَا كَأَحَدِنَا) (4) «در میان ما چون یکی از ما بود» و در نزول تدریجی آیات پیرامون حرمت شراب و غیر آن، خود دلیلی بر اثبات و صحت این سخن می باشد.

10- بر خطیب و سخنران است که قبل از هر چیز در انجام این امور و دستیابی به آن ها از ذات لایزال الهی طلب استعانت و مدد بنماید که هر چیز و همه چیز تماماً در تحت قدرت اوست.

حاجی سبزواری می گوید:

أزمة الأمور طراً بيده *** وَالْكَلُّ مُسْتِمِدٌّ مِنْ مَدَدِهِ

ص: 110

-
- 1- . بحار الأنوار: جلد 1، صفحة 85، حدیث 7.
 - 2- . (ما هیچ رسولی در میان قومی نفرستادیم مگر آنکه به زبان آنان آگاه باشد تا بر آن ها (معارف و احکام الهی) را بیان کند)، سورة ابراهیم: آیه 4.
 - 3- . البته رعایت کامل این شرط فقط مختص به خطیب نیست، بلکه بر هر شخصیتی اعم از سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امثال آن ها رعایت آن لازم و ضروری است.
 - 4- . بحار الأنوار: جلد 41، صفحة 147، حدیث 45.

«کلید و ریسمان همه چیز در ید او است و همه مدد و یاری او می طلبند».(1)

در مثل آورده اند: آنچه برای خداست رشد و نمو می کند و آنچه برای غیر خداست محو و نابود می شود.

همچنان که بر خطیب است تا به انبیای الهی و چهارده نور تابناک عصمت و طهارت «صلوات الله علیهم اجمعین» متوسل شده تا شفیعان او به درگاه الهی و واسطه برای سعادت دنیا و آخرت و توفیق روز افزون در هدایت و ارشاد مردم باشند، چنانکه در آیه شریفه پروردگار سبحان می فرماید: {وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ} (2)

البته شایسته است در هر منطقه و ناحیه ای، مؤسسه و مرکزی تشکیل شود تا نسبت به عملی شدن نقاط مذکور در این کتابچه پیگیری و در جهت رفع موانع احتمالی اقدامات لازم را انجام دهد.

از خدای متعال تقضّل بر همگان به آنچه موجب رضایت ذات اقدسش می باشد را مسئلت داریم.

قم مقدّس

محمد شیرازی

ص: 111

1- . شرح منظومه سبزواری: صفحه 8.

2- . (در کسب رضایت و قرب به پروردگار متعال «شفاعت اولیائش را» وسیله قرار دهید)، سورة مائده: آیه 35.

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

